

Yrkande

(Vänsterpartiet, Miljöpartiet)

2020-11-06

Ärende 2.1.4

Yrkande angående – Redovisning av uppdrag att se över verksamhet och inriktning för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Beslutssats 2 i tjänsteutlåtandet avslås.
2. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet.

Yrkandet

Stadsledningskontoret föreslår att en permanent representation för Göteborgs Stad ska etableras i Stockholm. Stadsledningskontoret menar att Göteborg upplevs ha ”låg närvaro och synlighet i Stockholm, vilket bedöms vara negativt i ett längre perspektiv”. Representationen skulle därmed bli en lobbyist för Göteborg. Vi rödgrönrosa anser att det är ett absurt sätt att se på politik och demokrati. Givetvis har nationell politik och beslut stor betydelse för kommunerna och ett stort problem är att staten inte i tillräckligt hög grad finansierar kommunens ökande kostnader. Även den stockholmsfixering som kan tyckas finnas i politiken kan innebära att övriga landets förutsättningar inte tas med i beräkningen. Men lösningen på detta är inte att Göteborg skickar en lobbyist till Stockholm. Om lobbyismen skulle visa sig framgångsrik, vad skulle då hända med de kommuner som inte har råd med representation? Vem tillvaratar alla små landsbygdskommuners intressen vars förutsättningar skiljer sig mycket åt från storstädernas? Vi tror inte på ett system där den som skriker högst får mest, utan där verkliga behov får styra. När det gäller omvärldsbevakning så anser vi att den inte behöver ske genom en permanent representant i Stockholm utan kan göras minst lika bra på avstånd. Särskilt som detta är gjort digitala möten till standard.

Yrkande
2020-11-06

Ärende nr: KS 2020-11-11, 2.1.4, Dnr: 0341/20

Yrkande angående – Redovisning av uppdrag att se över verksamhet och inriktning för staden internationella omvärlds- och intressebevakning.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Avveckla Gothenburg European Office (GEO) så snart som möjligt.
2. Avslå planerna på att etablera ett kontor i Stockholm.

Yrkandet

Sverige har 21 st EU-parlamentariker som representerar samtliga 8 riksdagspartier och vilka även har representation i Göteborgs kommunfullmäktige. Det torde vara en fullständigt naturlig del i parlamentarikernas dagliga arbete att som Sveriges representanter bevaka Sveriges intresse inom EU och som del i det frågor som är av intresse för Sveriges näst största stad.

Sverigedemokraterna har upprepade gånger (exempelvis 2016-06-15, Dnr: 1377/15, KS 2020-06-03, Dnr: 0448/20, 2019-04-09, Dnr: 0331/19 samt 2020-04-22 Dnr: 0448/20) yrkat på att Göteborgs stads skattebetalare inte vid sidan om dessa svenska ledamöter även skall betala miljontals kronor för att bekosta ytterligare tjänstemän som skall bevaka Göteborgs intresse.

Det ingår inte i svenska kommuners kärnverksamheter att bedriva ett internationellt påverkanskontor i Bryssel. Sverigedemokraterna yrkar därför på att GEO läggs ned snarast möjligt.

I Stockholm finns det 101 stycken folkvalda politiker i kommunfullmäktige samt 349 stycken riksdagsledamöter, varav flera dessutom är direkt folkvalda av, och för att representera befolkningen i Göteborg. Dessa totalt 450 politiker representerar därtill samtliga partier i Göteborgs kommunfullmäktige.

Nog kan man med fog begära att folkvalda representanter, vilka arbetar fysiskt på plats i Stockholm, valda direkt av, och för att representera befolkningen i Göteborg, skall ha koll på vad som är på gång och bevaka frågor och ärenden som är av vikt för Göteborgs kommun och dess ledning.

Sverigedemokraterna yrkar därför på att planerna på att Göteborgs kommun skall etablera ett kontor i Stockholm skall avslås.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2020-10-13

Diarienummer 0341/20

Handläggare

Lars Ekberg

Telefon: 031-368 05 30

E-post: lars.ekberg@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att se över verksamhet och inriktning för staden internationella omvärlds- och intressebevakning

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Inriktningen för Gothenburg European Office ska främst vara *Hållbar stads- och samhällsutveckling* samt *Innovation och digitalisering*.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att etablera en permanent representation för Göteborgs Stad i Stockholm.
3. Kommunfullmäktiges uppdrag givet i budget 2020 till kommunstyrelsen, att tillsammans med Göteborgs Stadshus AB se över verksamhet och inriktning för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning, förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret redovisar det uppdrag kommunstyrelsen fick i budget 2020 att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB (Stadshus), se över verksamhet och inriktning för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning.

I föreliggande ärende föreslås dels inriktning för Gothenburg European Office (GEO), dels inrättande av en nationell omvärlds- och intressebevakning genom en representation i Stockholm.

Stadsledningskontoret har vägt in att kommunstyrelsen 2020-09-02 § 693 fastställde Göteborgs Stads påverkansagenda. Den har formulerats utifrån behovet av såväl nationell som europeisk omvärldsbevakning och påverkansarbete.

Stadsledningskontorets sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen bör fortsätta ha det övergripande ansvaret för samordning av stadens omvärlds- och intressebevakning. Dessutom behöver Göteborgs Stad vara närvarande i Stockholm för att komma närmare nationella beslutsfattare.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsledningskontorets bedömning är att den totala kostnaden för en samlad omvärlds- och intressebevakning, dvs avseende såväl GEO i Bryssel samt den nya nationella omvärlds- och intressebevakningen, inte ska överstiga dagens kostnader. Detta får genomslag i budgeten för GEO, vilket redovisas senare i ärendet

Bedömning ur ekologisk dimension

I föreliggande ärende förtydligas uppdraget för GEO och förslag till inriktning ges. I inriktningen anges att Brysselkontoret bland annat ska ha fokus på hållbar stads- och samhällsutveckling, i det ingår bland annat EU:s gröna giv och Agenda 2030. Då inriktningen blir tydligare och genom att en stor del av EU-lagstiftningen har betydande påverkan på miljö- och klimatfrågan stärks den ekologiska dimensionen av hållbar utveckling. Agenda 2030 utgår emellertid från att de globala målen utgör en helhet och är odelbara samt omfattar samtliga perspektiv av hållbar utveckling – ekonomisk, social och miljömässig. Därför är det av vikt att ha ett arbete inom omvärlds- och intressebevakning som förhåller sig till dessa förutsättningar

Bedömning ur social dimension

I förslaget till inriktning anges innovation som det andra fokusområdet för GEO. I detta område ligger bland annat social innovation och inkludering vilket är efterfrågat av verksamheter i staden och finns i EU:s sociala pelare och europeiska terminen. När det gäller socialt hållbar utveckling är det dessutom i många fall den nationella beslutsnivån som har dominerande rådgivning över politiken. Det gäller inte minst inom omsorg, utbildning och kompetensutveckling. Genom att skapa en nationell omvärlds- och intressebevakning kan detta perspektiv tillgodoses bättre. Även här finns dessutom en dimension av det nationella ansvaret och samordningen av Agenda 2030 som det blir naturligt att följa och bevaka genom detta förslag.

Bilaga

Årsrapport 2019 Gothenburg European Office

Ärendet

Stadsledningskontoret redovisar det uppdrag kommunstyrelsen fick i budget 2020 att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB, se över verksamhet och inriktning för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning samt kommunstyrelsens hemställan till Stadshus 2020-09-02 § 693 att i nära samarbete med stadsledningskontoret och med utgångspunkt från påverkansagendan arbeta fram ett förslag för stadens fortsatta omvärlds- och intressebevakning.

Beskrivning av ärendet

Detta tjänsteutlåtande är framtaget i gemensam beredning mellan stadsledningskontoret och Stadshus.

Inledning

I budgeten för 2020 gav kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB, se över verksamheten och inriktningen för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning då den bedöms vara i behov av revidering. Omvärldsbevakningen sker huvudsakligen av GEO i Bryssel. GEO är en del av (filial) Göteborgs Stadshus AB. En ny inriktning av stadens internationella omvärlds- och intressebevakning ska utgå från en analys av Göteborgs möjligheter i Bryssel i den nya mandatperioden 2019–2024 och EU:s nya långtidsbudget 2021–2027.

Parallellt med uppdraget till kommunstyrelsen har det tillkommit behov av att staden förstärker sin nationella omvärldsbevakning och därigenom möjligheterna till påverkan i för staden väsentliga frågeställningar. Därför har Stadsledningskontoret inom ramen för ett uppdrag från kommunstyrelsen 2019-11-06 § 826, dnr 0953/20, arbetat fram ett förslag till påverkansagenda från och med år 2020. Påverkansagendan omfattar stadens samlade omvärlds- och intressebevakning - regionalt, nationellt, EU-nivån och internationellt. Kommunstyrelsen fastställde Göteborgs Stads påverkansagenda 2020-09-02 § 693. Kommunstyrelsen ger också stadsledningskontoret i uppdrag att i det fortsatta arbetet med stadens påverkansagenda inkludera Göteborgs Stads kontor i Bryssel som en viktig del i arbetet.

Göteborgs Stads omvärlds- och intressebevakning

Sedan Sverige blev medlem i EU 1995 har den ”internationella” dimensionen i omvärlds- och intressebevakningen fått ökad betydelse. Det blev viktigt att följa EU, eftersom EU-lagstiftningen blev en del av den svenska lagstiftningen. Det blev också viktigt att identifiera möjliga EU-program som kunde bidra till utveckling och samarbete. Idag betraktas EU snarare som en del av den politiska flernivåstyrningen än som en internationell angelägenhet.

Inom Göteborgs Stad finns ett stort behov av omvärlds- och intressebevakning och alla verksamheter bedriver och avsätter resurser till det. Hur och i vilken omfattning det sker varierar dock stort. Behoven definieras utifrån de skilda förutsättningarna för nämnder och styrelser samt inriktningen på verksamheten.

Exempel på verksamheter som i dagsläget bedriver en omfattande omvärlds- och intressebevakning mot EU är Business Region Göteborg (BRG), Göteborgs Hamn AB och Göteborg Energi AB. I detta samarbetar man också tätt med GEO och är regelbundet på plats i Bryssel.

Gothenburg European Office

Göteborgs Stad startade GEO 2008 efter att tidigare haft sin närvaro i Bryssel via organisationen West Sweden. Det viktigaste skälet till att etablera en permanent representation på plats i Bryssel var att skapa möjligheter att föra en löpande dialog med de EU-institutioner som fattar beslut som påverkar Göteborg och att ha direktkontakt med beslutsfattare i frågor som rör stadens verksamheter. Nätverk, kontakter och utbyte av förhandsinformation bygger på att det finns ett förtroende mellan parterna. Därför krävs en långsiktig och permanent närvaro, nätverk och ett uppbyggt förtroende.

GEO har sedan starten haft olika organisationsformer. 2013 bildades det svenska aktiebolaget Gothenburg European Office AB för att legalt ansvara för verksamheten i Bryssel. År 2016 omvandlades GEO från ett eget aktiebolag till en del av (filial) till Göteborgs Stadshus AB. Beslutet fattades i styrelsen 2016-05-02. Den 1 december samma år genomfördes överföringen av verksamheten från AB GEO till Stadshus.

Sedan 2018 har GEO arbetat med att utveckla och höja kvaliteten på sitt arbete. Bland annat har handlingsplanen utvecklats och anger generella inriktningar för varje område för att skapa förutsättningar för en tydligare politisk förankring i kommunstyrelsen. Det skapar också möjligheter till insyn och förståelse. Påverkansmetoden har utvecklats under 2019. Planer för påverkan i specifika frågor tas regelmässigt fram. Planen innehåller aktiviteter, tidplan och mätbara mål. Uppföljningen underlättas av att en konsekvensanalys genomförs tidigt. GEO har också kartlagt finansieringsmöjligheter inom EU:s kommande programstruktur vilken kan användas för innovationsfrämjande insatser och som underlag för utvecklingen av strategiska projekt. GEO har vidare listat lagstiftning inom de inriktningsområden som berör Göteborg.

Ekonomi, organisation och uppdrag

Göteborgs Stads kostnad för kontoret var 2019 ca 5,1 mnkr vilket var 600 tkr lägre än tilldelat koncernbidrag (5,7 mnkr). Det är resultat av GEO:s kostnadsöversyn inom kontorets verksamhet. För 2018 var kostnaderna 280 tkr lägre jämfört med budget. Åren 2014 - 2016 redovisade GEO ett underskott som varierade mellan 1400 – 400 tkr. Idag hyr VGR kontorsplatser av GEO. Chalmers universitet, Lindholmen Science Park och Johanneberg Science Park är så kallade partnerorganisationer och särskilt engagerade i GEO.

GEO är en filial till Stadshus, vilket innebär att kontoret delar administration och ekonomi med Stadshus som också är juridiskt ansvarig för filialen. GEO är registrerat som bolag i Belgien och redovisar även i enlighet med belgisk lag. Filialchefen har personalansvar för filialens personal samt operativt budgetansvar för den löpande verksamheten.

Kopplat till verksamheten finns ett Advisory Board som ska säkerställa att omvärlds- och intressebevakningen sker utifrån stadens samlade behov. Stadsledningskontoret, Stadshus och GEO, i samråd med detta Advisory Board, ska varje år ta fram en stadenövergripande handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning.

För närvarande styrs verksamheten av följande styrdokument och beslut:

Reglerande

- Ägardirektivet för Göteborgs Stadshus AB.
- Policy och riktlinjer för internationellt samarbete i Göteborgs Stad.
- Kommunfullmäktiges beslut 2016-09-08 § 11; Definition av Göteborgs Stads EU-arbete.
- Kommunfullmäktiges beslut 2017-04-20 § 18; Samordning av stadens omvärlds- och intressebevakning av EU-policy (Advisory Board).

Planerande

- Kommunstyrelsens beslut 2014-12-03 § 743 om inriktningen på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning. Där pekas tre tematiska områden ut för denna bevakning:
  - sociala frågor och folkhälsa
  - miljö, klimat och energi
  - infrastruktur och transport
- Kommunstyrelsen beslut 2020-06-03 § 529 att anta Göteborgs Stads handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning 2020. Planen fokuserar på följande områden: miljö, klimat och energi, sociala frågor och folkhälsa, transport och infrastruktur, digitalisering, smarta städer, forskning och innovation samt näringsliv och sysselsättning.

I relation till de fokusområden som pekas ut kan verksamheten i dagsläget grovt delas in i tre områden; påverkan och omvärldsanalys, bevaka lagstiftning och finansiering samt bistå med EU-kunskap.

Påverkan och omvärldsanalys

I Bryssel fattar EU:s institutioner beslut som har stor påverkan på myndigheter, företag, branscher och medborgare samt på alla nivåer – lokal, regional, nationell, transnationell och global. Bryssel präglas därför av att lobbyverksamheten är mycket omfattande. Det finns ca 300 kontor som representerar regioner och städer i medlemsstaterna samt ytterligare ett stort antal paraply- och intresseorganisationer. De finns på plats för att inhämta, utbyta och förmedla information om det område och konkret lagstiftning man berörs och är intresserad av.

GEO skapar möjligheter att föra dialog med de EU-institutioner som fattar beslut som påverkar Göteborg. Det kan till exempel handla om att i dialog med beslutsfattare föreslå förändringar för att undvika att lagstiftningen ålägger staden att utföra något som skulle vara mycket kostsamt eller hindra staden att uppnå de egna målen. I andra frågor rör det sig mer om förenklingar så att tillämpningen av EU-lagar blir enklare och mer effektiv.

Bevaka lagstiftning och finansiering

För att veta när påverkan bör ske, och hur, behövs en långsiktig strategisk bevakning av Göteborgs intressen inom fokusområdena i EU. Både lagstiftning och EU:s finansieringsprogram och instrument bevakas av GEO. Kunskapsinhämtningen sker på olika sätt och via olika kanaler. Tanken är att Göteborg är på plats i Bryssel för att kontinuerligt fånga upp tidig information. Informationen hjälper verksamheterna i Göteborg att få en bättre överblick avseende viktiga förändringar i lagstiftning från EU-nivån, även om det inte utvecklats till en fråga där Göteborg behöver påverka.

Bistå med EU-kunskap

På GEO finns en bred kunskap om, erfarenhet av och kontakter i EU och dess institutioner som inte kan finnas brett i verksamheten. Ett av uppdragen är därför att bistå stadens verksamheter med kunskap och EU-relaterade frågor i allmänhet. Några av de områden som GEO bistår med är följande:

- Strategisk rådgivning för ansökningar till projektfinansiering eller utmärkelser, till exempel Horisont2020-projektet Move21, fördjupningen av farleden, och EU:s huvudstad för hållbar turism, European Entrepreneurial Region-utmärkelsen,
- Företrädare på möten istället för tjänstepersoner från Göteborg som inte har möjlighet att resa till Bryssel, samt permanent deltagande i Eurocities working group urban agenda and cohesion i Bryssel,
- Hjälpa att hitta partners till workshops eller projekt,
- Säkra talarplatser till politiker och experter för profilering av Göteborg,
- Inbjudningar till beslutsfattare i Bryssel till event i Göteborg,
- Utbildning i aktuella EU-frågor och EU-kunskap,
- Hitta rätt information,
- Studiebesök i EU:s institutioner.

Kontoret hjälper också till med inspel till projektansökningar och spridning av projektresultat.

Göteborgs Stads påverkansagenda

Kommunstyrelsen fastställde 2020-09-02 § 693 Stadsledningskontorets förslag till påverkansagenda för Göteborgs Stad från och med år 2020.

Utgångspunkten för påverkansagendan är främst styrande dokument – program och planer – som kommunfullmäktige beslutat och som har fokus på utvecklingen av Göteborgssamhället samt förutsättningarna för stadens utveckling. Syftet med påverkansagendan är att den ska vara en tydlig vägledning för alla som representerar Göteborgs Stad över vilka påverkansområden och påverkans effekter som är prioriterade. Påverkansagendan ska ses som ett stöd i beskrivning av stadens position i frågeställningar som är väsentliga för stadens utveckling. Alla förtroendevalda och tjänstepersoner som företräder staden i sammanhang där vi bidrar till, eller kan påverka, förutsättningar och beslut som har betydelse för stadens utveckling, ska ha ett stöd av påverkansagendan.

Påverkansagendan redovisar prioriterade påverkansområden och påverkans effekter med utgångspunkt från befintliga styrande dokument. Påverkansagendan har heller ingen tidsgräns utan uppdateras vid behov.

Påverkansagendan är indelad i sex påverkansområden:

- Digital transformation
- Ekologisk hållbar utveckling
- Social hållbarhet
- Samhällsutveckling
- Stadsutveckling
- Utbildning och kompetensförsörjning

Stadsledningskontoret konstaterar att det är viktigt att samordna det fortsatta arbetet med påverkansagendan med stadens samlade arbete med omvärlds- och intressebevakning.

Förslag till inriktning för GEO

Utifrån påverkansagendan och övriga utvecklingsbehov som finns i staden föreslås GEO:s huvudsakliga inriktning vara:

- ”Hållbar stads- och samhällsutveckling” – det vill säga den ”gröna given” med miljö, klimat och urban mobilitet där fokus framför allt ligger på påverkande lagstiftning, sociala pelaren och Agenda 2030 samt kunskapsocial inkludering där fokus framförallt ligger på verksamhetsutveckling.
- ”Innovation och digitalisering” – det vill säga smarta hållbara städer, innovationsekosystem, innovationsstöd till små- och medelstora företag, digitalisering och social innovation och inkludering. Här är fokus framför allt på projektfinansiering och uppskalning av tidigare projekt samt påverkan av utlysningar i sektorsprogrammen.

Dessa områden omfattas av påverkansagendan men framför allt av styrande dokument i staden. De har till exempel stöd i innovationsprogrammet, förslaget till miljö- och klimatprogram, jämlik stad mm. Det är också fokusområden som har bredd och omfattar många av stadens verksamheter. Dessa områden ligger också i linje med vad som är relevant arbete att bedriva i Bryssel gentemot EU:s institutioner.

EU:s politiska prioriteringar för mandatperioden som påverkar både lagstiftning och finansiering är:

- En europeisk grön giv, om åtgärder för att bli klimatneutral, nollvision för föroreningar i luft och vatten. I den gröna given sorteras också trafik och infrastruktur in. Minst 35 % av EU:s budget 2021-2027 ska gå till att stödja målen i den gröna given.
- En ekonomi för människor, om stöd till små och medelstora företag, samt årlig uppföljning av den sociala pelaren och Agenda 2030 i den europeiska terminen, som i sin tur påverkar EU:s fonder såsom Europeiska Socialfonden.
- Ett Europa rustat för den digitala tidsåldern, som inkluderar AI, 5G, digitala tjänster och utbildning, men också digitaliseringen som verktyg för att nå målen i den gröna given. I EU:s nya budget finns det nya finansieringsprogrammet ”digitala Europa”. Innovation är den röda tråden i finansieringsprogrammet Horisont Europa. Båda fonder är ”centralt styrda” och har konkurrensutsatta utlysningar, dvs. det krävs ett arbete i Bryssel för att vara relevant sökare av dessa medel.

Nationell omvärlds- och intressebevakning

Stadsledningskontoret ser ett stort behov av att arbeta än bredare med omvärlds- och intressebevakning, inte minst när det gäller den nationella nivån. Inom vissa sakområden är det den nationella beslutsnivån som har störst påverkan, det gäller bland annat områden *Utbildning och kompetensutveckling* men även frågor inom socialt hållbar utveckling och trygghetsfrågor. I andra fall är beslutsfattandet mer komplext och det behövs ett samspel mellan EU-nivån och den nationella nivån.

Nationell politik har stor betydelse för förutsättningarna för lokal och regional utveckling. I dessa sammanhang upplevs Göteborg ha låg närvaro och synlighet i Stockholm, vilket bedöms vara negativt i ett längre perspektiv.

En permanent representation i Stockholm bör etableras för att tillgodose stadens behov även av nationell omvärlds- och intressebevakning.

Göteborgs Stads samlade omvärlds- och intressebevakning

Förslaget innebär att GEO har en fortsatt tydlig roll i den omvärlds- och intressebevakning som i första hand rör EU-relaterade frågeställningar. Inriktningen förtydligas genom att uttala att *Hållbar stads- och samhällsutveckling* och *Innovation* är huvudsakligt fokus. Stadsledningskontorets förslag innebär inte någon förändring i organiseringen av GEO, kontoret ska fortsatt vara en filial till Stadshus. Den operativa samverkan kommer dock i första hand att ske med stadsledningskontoret. Därigenom stärks den samlade omvärldsanalysen, kopplingen till påverkansagendan och styrande dokument tydliggörs, vilket i sin tur skapar bättre förutsättningar för verksamheten. Advisory Board behålls med nuvarande funktion men i ett format som omfattar GEO:s inriktning. Det är viktigt att kommande handlingsplaner har en tydlig förankring i påverkansagendan.

Den föreslagna representationen i Stockholm etableras av stadsledningskontoret dit också rapportering sker. Härigenom stärks den samlade omvärlds- och intressebevakningen och flernivåregleringen kan bättre hanteras. Arbetet med hållbar utveckling, FN:s globala hållbarhetsmål – Agenda 2030, kan stärkas genom att fler perspektiv omfattas av omvärlds- och intressebevakningen.

Det är stadsledningskontorets bedömning att den totala kostnaden för den samlade omvärlds- och intressebevakningen inte bör överstiga den budget som finns idag. GEO har under 2019 succesivt effektiviserat verksamheten, och under år 2020 minskat den totala personalkostnaden främst genom en förändrad lönestruktur och genom att minska antalet heltidstjänster från 3,5 till 3. En av handläggartjänsterna inkluderar således från årsskiftet det administrativa arbete som krävs för att driva filialen i enlighet med belgiska och svenska lagar och regler. Det innebär att GEO kan planera sin verksamhet för 2021 mot en finansieringsnivå på 5 mkr att jämföras med finansieringen i 2020 års budget 5,9 mkr. Det finns en möjlighet för GEO att under 2021, i dialog med Västra Götalandsregionen och partnerorganisationerna, se över lokallösningen och utreda mer kostnadseffektiva kontorslösningar, då GEO:s nuvarande kontrakt löper ut 2022.

Stadsledningskontorets bedömning

GEO har lämnat en analys av möjligheterna som bland annat pekar på att det politiska fokuset på EU-nivån framför allt ligger på den ”gröna given”, digitalisering och en ”ekonomi för människor” samt den sociala pelaren i den ekonomiska uppföljning och sammanhållningsfonderna. Arbetet med FN:s globala hållbarhetsmål har en framträdande roll i den långtidsbudget och återhämtningspaket efter Corona-krisen som statscheferna kom överens om i juli. Mot den bakgrunden, och stadens utvecklingsbehov enligt påverkansagendan, bör inriktningen för GEO huvudsakligen vara:

- Hållbar stads- och samhällsutveckling
- Innovation och digitalisering

Vidare bedömer stadsledningskontoret att det finns ett behov av en nationell omvärlds- och intressebevakning som motiverar att en permanent representation i Stockholm ska etableras. Utgångspunkten är påverkansagendan och de områden i den som GEO primärt inte arbetar med och där nationella beslut är avgörande för stadens utveckling. Stadsledningskontoret bör få i uppdrag att etablera en permanent representation i Stockholm. En samlokalisering med nuvarande representanter för Västra Götalandsregionen respektive Västsvenska Handelskammaren kan vara en sådan möjlighet.

Då stadsledningskontoret har en samordnande roll i flera av stadens nätverk, samt representerar staden i regionala och nationella nätverk, bör rapporteringen av den samlade omvärlds- och intressebevakningen, nationellt och internationellt, ske till kontoret. GEO ska dock även i fortsättningen vara en del av Stadshus verksamhet. Kostnaden för den samlade omvärlds- och intressebevakningen bör inte överstiga dagens kostnader.

Magnús Sigfússon

Eva Hessman

Direktör Samhälle och omvärld

Stadsdirektör

Årsrapport 2019 Gothenburg European Office inom ramen för Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning

§ 10, dnr 0006/20

Catrine Norrgård redogör för årsrapport 2019 Gothenburg European Office inom ramen för Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning.

Beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Gothenburg European Offices årsrapport 2019, som sker enligt Göteborgs Stads Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning, antecknas.
2. Årsrapporten översänds till kommunstyrelsen som information.

Handling

Beslutsunderlag F, dnr 0006/20

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2020-02-05

Vid protokollet

Johan Hörnberg

Sekreterare

Axel Josefson

Ordförande

Karin Pleijel

Justerande

Beslutsunderlag F

Styrelsen 2020-01-28

Diarienummer 0006/20

Handläggare Catrine Norrgård, filialchef

Telefon: 031-368 54 50

E-post: catrine.norrgard@gshab.goteborg.se

Årsrapport 2019 Gothenburg European Office inom ramen för Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Gothenburg European Offices årsrapport 2019, som sker enligt Göteborgs Stads Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning, antecknas.
2. Årsrapporten översänds till kommunstyrelsen som information.

Sammanfattning

Den årliga handlingsplanen för omvärlds- och intressebevakning beskriver hur Gothenburg European Office (GEO) ska arbeta för att uppnå den av kommunstyrelsen 2014-12-03, § 743 beslutade inriktningen internationella omvärlds- och intressebevakning (dnr 1142/14). Årsrapporten beskriver vad som skett inom ramen för handlingsplanen 2019, samt innehåller en bilaga med faktablad om aktuella EU-ärenden som berör staden.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Framtida EU-finansiering till Göteborgs Stad påverkas av EU:s långtidsbudgetram och utformningen av programmen däri. Även om den totala ramen förväntas minska, och även om finansieringen till sammanhållningspolitiken minskar (EU-medel som förvaltas av svenska myndigheter), finns andra finansieringsverktyg av intresse för staden såsom fonden för ett sammanlänkat Europa, digitala Europa, Horisont Europa och miljöfonden LIFE som kunde nyttjas i större utsträckning. Finansiering av projekt från dessa fonder är konkurrensutsatt och påverkas av strategiskt arbete i Bryssel och Göteborgs Stad kan således öka sin EU-finansiering även om EU:s budgetram skulle minska.

Under året har GEO inte arbetat med lagstiftningsärenden som kommer ha ekonomiska konsekvenser för Stadens ekonomiska situation, utöver långtidsbudgetramen. Konsekvenserna av Storbritanniens utträde kan endast bedömas när ett frihandelsavtal är färdigförhandlat. I samband med att nya påverkansplaner tas fram under 2020, kommer den ekonomiska dimensionen vara med i analysen för lagstiftningsförslag som läggs under det kommande året.

Handlingsplanens aktiviteter hanteras inom ramen för beslutad budget för Gothenburg European Office. Budgeten för 2019 beslutades av kommunfullmäktige vid sitt sammanträde 2019-06-11 §18. Andra europeiska städer som Oslo, Malmö, Stockholm, Helsingfors, Köpenhamn, Århus, Lille, Lyon, Amsterdam, Rotterdam, Eindhoven,

London, Bristol, Berlin, Stuttgart, Wien, Hamburg är också representerade i Bryssel. Paris överväger att öppna ett kontor.

Bedömning ur ekologisk dimension

Den miljölagstiftning som Göteborg påverkas av och tillämpar, har i väldigt stor utsträckning EU-ursprung. EU:s lagstiftning påverkar bland annat avfallshandling, biologisk mångfald, luftkvalitet, vattenhantering och förvaltning. Både luft- och vattenlagstiftningen har utvärderats under 2019, och initiativ som kommer under 2020 baseras på dessa utvärderingar. GEO har under året jobbat tillsammans med miljöförvaltningen rörande luftkvalitetsdirektivet och med flera av stadens verksamheter kring ramdirektivet för vatten. Detta för att förbättra EU-lagstiftningen och de förslag som kan komma att presenteras under 2020.

Den europeiska gröna given som presenterades av EU-kommissionen i december 2019 sätter en ambitiös ram för det fortsatta klimat- och miljöarbetet och påverkar både den ekonomiska och sociala dimensionen genom att de ekologiska frågorna och FN:s Agenda 2030 ska präglade hela EU:s policy.

Bedömning ur social dimension

Under våren genomförde GEO en fördjupad studie i hur utbildningsområdet berörs av EU och hur utbildningsförvaltningarna kan jobba aktivt med EU-nivån för att leverera inom ramen för sina uppdrag. Ett effektivt EU-arbete öppnar för möjlighet för fortbildning av lärare, utbyten och finansieringsmöjligheter.

GEO har under året bistått EU-projektet Open the Door for Reading att planera och genomföra en konferens. Projektet syftar till att uppmuntra läsande för barn och är inriktat till att nå barn i särskilt utsatta familjer. Genom EU-dimensionen i arbetet blir läsprogrammet resultat bättre för deltagarna eftersom man förbättrar metoden genom att lära av andra.

Projektet UngÖst talade på ett av GEO:s seminarium, och berörde förebyggande arbete mot radikaliserings och utanförskap. Detta ledde till att Staden fick en inbjudan till EU-kommissionens nätverk för städer mot radikaliserings. Deltagande innebär förbättrade möjligheter för Stadens verksamhet och medborgare, genom att man lär av städer som drabbats av attacker som Paris och Bryssel, samt öppnar för finansieringsmöjligheter för förebyggande arbete. Projektet har också fått nya EU-medel och kan drivas vidare.

Bilagor

1. Årsrapport Gothenburg European Office 2019
2. Faktablad till årsrapport enligt handlingsplanen för europeisk intresse- och omvärldsbevakning 2019

Ärendet

För att konkretisera kommunstyrelsens inriktningsbeslut antas en årlig handlingsplan med ett urval av aktuella EU-ärenden i för staden relevanta frågor, som Gothenburg European Office ska fokusera på i arbetet i Bryssel. Detta ärende avser en årsrapport som sker i enlighet med handlingsplanen.

Beskrivning av ärendet

Den årliga handlingsplanen för omvärlds- och intressebevakning beskriver vilka frågor Gothenburg European Office (GEO) ska fokusera inom ramen för kommunstyrelsens beslutade inriktning på stadens internationella omvärlds- och intressebevakning (§ dnr 1142/14). En analys av EU-kommissionens årliga arbetsprogram görs för att bedöma vilka politiska processer inom EU som är viktiga för Göteborgs stad att följa under året. Den årliga handlingsplanen tas fram av GEO i samråd med Stadsledningskontoret och ett Advisory Board. I Advisory Board finns representanter för olika förvaltningar, bolag inom Göteborgs Stad samt Johanneberg Science Park, Lindholmen Science Park och Chalmers tekniska högskola.

Kommunfullmäktige skriver i sin budget 2020 att stadens internationella omvärlds- och intressebevakning är i behov av revidering. En ny inriktning bör antas utifrån en analys av Göteborgs möjligheter i Bryssel i den nya mandatperioden 2019–2024 och EU:s nya långtidsbudget 2021–2027.

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att, tillsammans med Göteborgs Stadshus AB, se över verksamheten och inriktningen för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning.

Enligt handlingsplanen ska GEO rapportera sina aktiviteter halvårsvis till Stadshus AB:s styrelse, varpå kommunstyrelsen informeras. Årsrapporten beskriver vad som skett inom ramen för handlingsplanen under 2019 utifrån rubrikerna:

1. Förändrad lagstiftning i enlighet med Göteborgs intressen
2. Skapa bättre förutsättningar för EU-finansiering och spridning av projektresultat

Bilaga bifogas med beskrivningar av aktuella EU-ärenden som berör stadens verksamhet och som listats i handlingsplanen.

Kommunstyrelsen fattade beslut om handlingsplanen på sitt sammanträde 10 april 2019 (2019-04-10 § dnr 0331/19). Förslaget till handlingsplan hade diskuterats i GEO:s Advisory Board i december 2018.

Årsrapporten för 2018 antecknades vid styrelsens sammanträde den 18 februari 2019. Halvårsrapporten antecknades av styrelsen vid sammanträdet den 26 augusti 2019.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Årsrapport Gothenburg European Office 2019

**i enlighet med Göteborgs Stads handlingsplan
för europeisk omvärlds- och intressebevakning**

2020-01-14

Versionshantering

Datum	Version	Beskrivning	Ändrat av
2020-01-09	1.0	Rapportering kring GEO:s verksamhet utifrån KS-uppdrag i form av Handlingsplan	Catrine Norrgård
2020-01-14	2.0	Korrigerad efter GSAHB kommentarer	Catrine Norrgård

Innehåll

1	Bakgrund.....	3
1.1	Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning	3
1.2	Uppdraget för Gothenburg European Office	4
2	Förändrad lagstiftning i enlighet med Göteborgs intressen.....	5
2.1	Påverkansarbete under ett valår	5
2.1.1	Förberedande arbete i revideringsfasen	5
2.1.2	Bevakningsarbete under förhandlingsfasen	6
2.1.3	Policyprofilering	6
2.2	Påverkansarbetet framåt	7
2.2.1	Ny strategisk inriktning.....	7
2.2.2	En effektiv och ändamålsenlig egen organisation	8
3	Skapa bättre förutsättningar för EU-finansiering och spridning av projektresultat.....	10
3.1	Strategiska EU-projekt.....	10
3.1.1	Stöd till pågående EU-projekt	11
3.1.2	EU-utmärkelser en del av Stadens profilering.....	12
3.2	EU-finansieringen av projekt i nästa programperiod 2021-2027	12

1 Bakgrund

1.1 Handlingsplan för europeisk omvärlds- och intressebevakning

Den årliga handlingsplanen för europeisk omvärlds- och intressebevakning beskriver vilka frågor som Göteborg ska arbeta med i Bryssel inom ramen för inriktningen för stadens internationella omvärlds- och intressebevakning¹. Utifrån inriktningsbeslutet görs en övergripande bedömning av vilka politiska processer inom EU som är viktiga för Göteborgs Stad att följa. Bedömningen gjordes utifrån stadens egna intressen och EU-kommissionens arbetsprogram för 2019. Handlingsplanen antogs av kommunstyrelsen den 10 april 2019, efter att förslaget som Gothenburg European Office (GEO) tagit fram diskuterats fyra månader tidigare i Advisory Board² i december 2018. Handlingsplanen diskuterades också vid en halvårsutvärdering på Advisory Board den 14 juni 2019.

Syftet med omvärlds- och intressebevakningen är att stödja beslutsprocesser i Göteborg och möjliggöra påverkan av olika policyfrågor som är av intresse för staden. Av denna anledning är det viktigt att Göteborgs Stad i ett tidigt skede tar in information (omvärldsbevakning) och sedan arbetar med att påverka (intressebevakning) utformningen av olika lagstiftnings- och policyprocesser.

Det kan exempelvis handla om att föreslå förenklingar så att tillämpningen av ”EU-lagen” blir bättre och enklare för Göteborgs Stad; undvika att lagstiftningen ålägger staden att utföra något som skulle vara mycket kostsamt; eller påverka utformningen av arbetsprogram inför utlysningar så de passar stadens intressen och mål för extern finansiering av utvecklingsprojekt. Det är väsentligt att påverkansarbetet sker med kontinuitet och långsiktighet (profilering) i samarbete mellan stadens olika enheter samt externa parter.

Enligt handlingsplanen ska en uppföljning ske halvårsvis. Det är Stadshus AB:s styrelse som är mottagare för GEO:s rapporter. Stadshus AB:s styrelse antecknade en halvårsrapport vid sitt sammanträde i augusti 2019. Stadshus AB informerar kommunstyrelsen om rapporterna. Kommunstyrelsen genom SLK använder GEO:s årsrapport i sin sammanställning ”Årsrapport för EU-arbetet”.

Som en del i arbetet med att informera om de initiativ och lagförslag som prioriterats i handlingsplanen har faktablad tagits fram. Faktabladen beskriver översiktligt lagförslagen ur Handlingsplanen, samt var i beslutsprocessen förslaget ligget. Faktabladen återfinns i bilagan.

---

¹ 2014-12-03, § 743 dnr 1142/14

² Advisory board sammankallas av stadsdirektören. GEO är föredragande. Advisory board består av direktörer på förvaltningar (miljöförvaltningen, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen, grundskoleförvaltningen, SDF Östra Göteborg, Arbvux, Socialresurs), bolag (Hamnen, BRG, Göteborgs energi) samt representanter för Lindholmen Science Park, Johanneberg Science Park och Chalmers.

1.2 Uppdraget för Gothenburg European Office

Enligt Stadshus AB:s ägardirektiv § 22 är GEO:s huvudsakliga uppgift att i bred samverkan inom Göteborgs Stad samt med andra aktörer, bedriva omvärlds- och intressebevakning i Bryssel gentemot Europeiska Unionens institutioner och övriga institutioner, organ, nätverk och organisationer verksamma i Europa.

Gothenburg European Office har sedan 2014 arbetat utifrån den tematiska inriktningen: miljö, klimat och energi; sociala frågor och folkhälsa; transport och infrastruktur. GEO har under 2019 också bevakat ett antal viktiga horisontella frågor, så som valet till Europaparlamentet, EU:s långtidsbudget, forskning och innovation samt Brexit, i enlighet med handlingsplanen. Inom de tre prioriterade områdena är målen för Gothenburg European Office arbete att:

1) Lagstiftning förändras i enlighet med Göteborgs intressen och behov (intressebevakning, dvs. påverkansarbete). Förutsättning för att uppnå det är att:

- tjänstemän i EU-kommissionen, ledamöter och politiska tjänstemän i Europaparlamentet känner till GEO, Göteborgs prioriterade frågor, viljeinriktningar, samt positioner.

2) Tjänstemän i Göteborg känner till EU-lagstiftning som utvärderas, har föreslagits, beslutats, och vilka effekterna kan komma att bli för stadens verksamhet (omvärldsbevakning och samverkan).

3) Skapa förutsättningar för EU-finansiering, ökad användning av EU-finansiering som ger resultat och synliga effekter i Göteborg och skapa möjlighet för projekten att sprida resultatet till övriga EU (omvärlds- och intressebevakning inom finansiering).

För att åstadkomma en bra grund för att nå de ovanstående målen behöver GEO:

- Skapa förutsättningar för att Göteborg deltar i den europeiska debatten med syftet att skapa förtroende, relationer, gott rykte och på längre sikt påverka policy och finansiera utvecklingsprojekt. (profilering)
- Ständigt utöka nätverket i Bryssel för att erbjuda ett brett kontaktnät för Staden för att uppnå målen med omvärlds- och intressebevakningen.

Under 2019 har Gothenburg European Office haft tre heltidsanställda handläggare och en deltidsanställd administratör.

2 Förändrad lagstiftning i enlighet med Göteborgs intressen

2.1 Påverkansarbete under ett valår

Under 2019 avslutades mandatperioden för Europaparlamentet och en ny inleddes. En ny EU-kommission tillträdde den första december. Istället för att presentera förslag till ny lagstiftning till ett parlament som var på väg ut, och för att inte binda upp en ny kommission, prioriterade EU:s institutioner under året istället att avsluta så många pågående förhandlingar som möjligt. Året har därför för GEO:s del inte innehållit ordinarie påverkansarbete riktad mot förändrad lagstiftning, utan snarare handlat om förberedande arbete, bevakning och påverkan på längre sikt, alltså arbete i andra aktuella frågor än just konkreta lagstiftningsförslag.

GEO har under året arrangerat två panelsamtal med parlamentariker och utöver det har GEO haft regelbunden kontakt med parlamentariker och rådgivare för att presentera Göteborgs arbete och prioriterade frågor.

2.1.1 Förberedande arbete i revideringsfasen

En av de översynsprocesser som GEO varit aktiva i är ramdirektivet för vatten (Water Framework Directive (WFD)). Grunden i GEO:s arbete med frågan är det samrådssvar som Staden skickat in och som beslutats i kommunstyrelsen. Som en del i arbetet med WFD har GEO haft en dialog med Eurocities sekretariat för att på så sätt få med stadens synpunkter i nätverkets positionspapper. GEO har också haft en dialog med svenska representationen för att göra nationell nivå uppmärksamma på Göteborgs Stads synpunkter och även en tät dialog med SKL, som gått samman med en rad stora svenska aktörer för att påverka översynen.

WFD är en stor och komplex rättsakt där åsikterna skiljer sig mycket både på EU-nivå, men också inom Göteborgs Stad. GEO fortsätter bevaka ärendet och håller kollegorna i Göteborg informerade. I december presenterades resultatet av översynen som EU-kommissionen har att ta ställning till nu när man tar bestämmelser om en revidering ska göras.

GEO har också varit aktiva i översynen av luftkvalitetsdirektiven. Som en del i påverkansarbetet av översynen arrangerade GEO ett seminarium i Bryssel om luftkvalitet i städer. Under seminariet presenterade representanter från miljöförvaltningen Göteborgs Stads synpunkter på den nuvarande lagstiftningen och vilka förändringar man skulle vilja se. Under seminariet deltog bland annat den handläggare på kommissionen som skriver på det nya förslaget vilket resulterade i en första dialog med kommissionen och exponering av stadens synpunkter till en bredare krets av intressenter.

Tillsammans med de andra Brysselkontoren i STRING-nätverket, dvs. Oslo, VGR, Halland, Skåne, Köpenhamn och Hamburg, har GEO varit aktiv i att ta fram en lobbyplan, och för att framföra Stadens svar på samrådet om EU:s transportkorridorer ”TEN-T guidelines” framförallt för att trampa marken inför det kommande samrådet av förordningen som har större betydelse för Göteborgs Stad. GEO har också representerat Göteborgs Stad i korridorsforumet för Scan-Med-korridoren som EU-kommissionen bjuder in till.

2.1.2 Bevakningsarbete under förhandlingsfasen

Under 2018 presenterades förslagen till den kommande sammanhållningspolitiken för perioden 2021–2027. GEO har under 2018 och 2019 bevakat de förhandlingar som skett runt rättsakterna. GEO har bland annat haft en dialog med relevanta europaparlamentariker, den ansvariga tjänstepersonen på svenska representationen för att få information om förhandlingarna i rådet. Men GEO har också representerat Göteborg i Eurocities arbetsgrupp om sammanhållningspolitiken.

För första gången innehåller de årliga landspecifika rapporterna om de ekonomiska förutsättningarna inom ramen för den europeiska terminen, också investeringsprioriteringar. Investeringarna ska delvis finansieras genom de kommande strukturfonderna och är därför viktiga att bevaka. GEO arrangerade därför, tillsammans med VGR, ett dialogmöte med flera av kommissionens direktorat. Syfte med mötet var att diskutera investeringsprioriteringarna utifrån rekommendationerna. Under mötet förde GEO bland annat fram gemensamma synpunkter från Sveriges tre storstäder. Dialogen med i EU-kommissionen som tar fram landrapporterna och prioriteringarna, kommer fortsätta att vara viktig. Sverige är ett stort land och vad som är rätt i Norrland, behöver inte vara rätt i Göteborg och det är viktigt att skillnaderna speglas i rapporterna.

GEO arrangerade också under året en konferens om de lokala och regionala effekterna av självkörande fordon tillsammans med andra ”fordonsregioner” i regionkommittén och EU-kommissionen. Dessutom har GEO fört Göteborgs talan på flera seminarier i Bryssel som andra arrangerat och EU-kommissionen eller europaparlamentariker har närvarat på; bland annat en utfrågning om upphandlingsdirektivet i Regionkommittén och en workshop om strategisk transportforskning och utveckling arrangerad av EU-kommissionen. Vi ser att utvecklingen går mot att GEO kommer företräda Göteborgs Stad som talare allt oftare på grund av restriktioner i Stadens resepolicy och ekonomi.

2.1.3 Policyprofilering

Göteborg stod i centrum för EU:s uppmärksamhet när den sociala pelaren proklamerades under det sociala toppmötet hösten 2017. Sociala pelaren ramar in det sociala arbetet i EU, och GEO tillsammans med Socialresurs förvaltningen såg till att Göteborg fick en talarplats på en konferens under 2019 i Europaparlamentet om städernas roll för leveransen av den sociala pelaren. Göteborg skrev där under ett löfte att särskilt leverera inom den första principen

om livslångt lärande. I samband med konferensen såg GEO till att en debattartikel publicerades på Europaportalen för att sprida budskapen till en bredare EU-intresserad publik.

GEO arbetar för att stärka Göteborgs sociala profil i Bryssel, tillsammans med Socialresursförvaltning och andra verksamheter i staden. Årligen har ”Jämliktdagen” arrangerats i maj på olika sociala teman. Seminarier arrangerades under våren för att sprida kunskap om några av Stadens EU-finansierade projekt.

Projektet UngÖst visades upp under maj på ett seminarium i Bryssel. Seminariet berörde förebyggande arbete mot radikaliserings och utanförskap som ledde till att Staden fick en inbjudan till EU-kommissionens konferens om radikaliserings i juli samt att ingå i ett upprättat nätverk för städer mot radikaliserings tillsammans med bland annat Bryssel och Paris. Ett nätverk som kan föra med sig höjd kvalitet på Stadens arbete genom kunskapsöverföring, men också finansieringsmöjligheter av anti-radikaliseringsarbetet. Projektet UngÖst har nu också fått nya beviljade EU-medel och kan fortsätta drivas.

Under året har GEO förmedlat talarförfrågningar till politiker och tjänstemän i staden, varav enbart en har accepterats. Dan Folkesson, Intracservice, talade på EU-kommissionens konferens “The Digital Cities Challenge Conference - A Strategy for EU Cities in the 21st Century”.

2.2 Påverkansarbetet framåt

2.2.1 Ny strategisk inriktning

Ursula von der Leyen, den nya kommissionens ordföranden presenterade 2019, sitt förslag på politiska riktlinjer för kommissionens mandatperiod i ”Agenda för Europa”. Det är en optimistisk och ambitiös agenda och beskriver EU som en stabiliserande faktor i en instabil omvärld – en geopolitisk kommission. Efter en mandatperiod präglad av kriser (migration, terrorism, geopolitisk instabilitet och hög arbetslöshet, eurokris, Brexit) är stämningen mer optimistisk, även om utmaningar i omvärlden och internt inte saknas.

Prioriteringarna för EU 2019-2024, har tydliga bäringar på Göteborgs Stad. Agendan innehåller a) en europeisk grön giv om åtgärder för att bli den världsledande klimatneutrala världsdelen och biologisk mångfald, men också en *rättvis* grön omställning och en investeringsplan för ett hållbart Europa och en plan för en kontinent utan föroreningar, b) stöd till små och medelstora företag, och en ekonomi som kopplas till den sociala pelaren, FN:s agenda 2030 och jämställdhet, c) ett plan om ett Europa rustat för den digitala tidsåldern, som inkluderar AI, lagstiftning om digitala tjänster och utbildningsåtgärder och kompetensförsörjning, och den strategiska agendan prioriterar också d) säkerhetsfrågor, som t.ex. arbetet mot terrorism, brottslighet och radikaliserings.

Om von der Leyens kommission kommer arbeta enligt samma metod som Juncker, kommer lagförslagen komma tidigt under mandatperioden, vilket innebär att Göteborg behöver vara redo att påverka under 2020.

Kommissionens arbetsprogram, som klargör vilka initiativ som planeras, presenteras i slutet av januari 2020. Det sägs att arbetsprogrammet för första gången kommer vara flerårigt, istället för årligt. En sådan utveckling gynnar Göteborg i sin planering av omvärlds- och intressebevakning.

Redan innan arbetsprogrammet är offentliggjort vet vi att EU-kommissionen inledningsvis kommer presentera en klimatlag med reviderade mål för 2030, en strategi för biologisk mångfald, en färdplan för ”sociala Europa”, ny handlingsplan för den cirkulära ekonomin, strategi för små och medelstora företag, ett gemensamt grepp om AI, uppdatera ”kompetensförsörjningsagendan”, och att man vill förbättra byggnaders energiprestanda och påskynda renoveringsgraden. Alla dessa frågor påverkar Göteborgs verksamhet.

Inom trafikområdet ska en ny strategi för hållbar och smart mobilitet samt en revidering av direktivet om infrastrukturen för hållbara och alternativa transportbränslen för väg-, sjö- och lufttransport presenteras. EU:s urbana agenda kommer att revideras och generellt ska metoden för hur EU jobbar med städer i klimatfrågor, digitalisering och cirkulärekonomi utvecklas. Den cirkulära ekonomin inkluderar utformningen av avfallslagstiftningen som på ett uppenbart sätt påverkar Göteborg. Den lagstiftningen har också varit aktuell för påverkan i den förra revideringen.

Ett nytt miljöhandlingsprogram ska antas. Göteborg hade en påverkansposition när EU reviderade den sjunde miljöhandlingsprogrammet. Det är i nuläget inte klart om den nya nollvisionen för utsläpp kommer innebära en revidering av luft- och vattendirektiven, men det är möjligt.

2.2.2 En effektiv och ändamålsenlig egen organisation

2.2.2.1 Gemensamt arbete i utvärderings- och förberedelsefasen

EU:s översynsprocesser har flera steg. Först en inledande ”färdplan” som är öppet för synpunkter i fyra veckor, och i ett senare skede ”öppna samråd” i tolv veckor. En konsekvensanalys görs normalt också och en intern remissrunda och förhandlingar mellan direktorat. Det är en relativt lång process, som möjliggör mobilisering på det lokala planet med hjälp av GEO.

Göteborgs Stad besvarar samråd, ofta på tjänstemannanivå utifrån redan fattade beslut. Ofta har den ”tyngre” positioneringen genom politiskt beslut inväntat den nationella remissen.

Kommissionen har under 2019 öppnat 76 samråd, av dessa har GEO skickat hem 27 relevanta samråd och Staden har besvarat runt 6 stycken. Några av samråden är fortfarande öppna och beslut om eventuellt svar har ännu inte tagits. En fråga som bör ställas är vem som fattar beslut om att samråd inte

besvaras och på vilka grunder. Exempel på samråd som inte har besvarats är urbana agendan, mål för EU-finansierad innovation, synpunkter på de prioriterade områdena för investeringar inom EU:s digitala infrastruktur och inriktningen på finansieringsprogrammet ”digitala Europa”, och en om stadstrafik.

För Göteborgs Stads del är samråden ett bra sätt att samla in synpunkter från relevanta förvaltningar och bolag, för att sedan arbeta fram stadenövergripande ståndpunkter. När remisser sedan kommer från nationell nivå har man redan påbörjat bevakningen och kan använda sig av samrådssvaren.

GEO ifrågasätter inte prioriteringen att avstå från att besvara ett samråd, men GEO skulle kunna utföra en mer effektiv påverkan om visst arbete lades ner i besvarande i samrådsfasen eller redan under färdplansfasen. Det finns också en möjlighet för effektivisering genom att skapa en rutin att samrådssvar delas med GEO. I nuläget ägnar GEO onödigt mycket tid åt att ta reda på om samrådssvar existerar och sedan vänta på att svar blir överskickade, om de alls skickas. Det finns också en poäng i att fortsättningsvis ta fram samrådssvar i samarbete med GEO eftersom man på GEO känner till andras positioner och EU:s agenda i stort, vilket sätter samråden i en kontext och kan öka kvaliteten i svaren.

2.2.2.2 Strukturerad bevakning

GEO har skapat en översiktlista i Excel av nu gällande lagstiftning som påverkar stadens verksamheter inom ramen för områdena som kommunstyrelsen definierade som inriktningen för 2014-2018. Ambitionen är att i dokumentet ska skapa en tydligare struktur än enbart den årliga handlingsplanen, eftersom urvalet kopplas till kända utvärderingsdatum, färdplaner och samråd, istället för EU-kommissionens årliga arbetsprogram. På så sätt blir bevakningen mer långsiktig så att lagstiftningsrevideringar och lagförslag fortsättningsvis inte ska dimpa ner som en överraskning. Istället möjliggör en sådan lista för framförhållning så att positioner kan tas fram och beslutas, och på så sätt effektivisera påverkansarbetet och förhoppningsvis också skapas också förutsättning att påverka tidigare i EU-processen när inflytandet är större.

Givetvis finns det fortfarande en möjlighet att EU-kommissionen lägger fram förslag på helt nya lagar, men de föregås alltid av en förberedelseprocess, och kan således fångas upp och läggas till i listan.

Planen är att lagarna i översikten även ska kopplas till de svenska lagarna, så att kollegorna som tillämpar den svenska lagstiftningen lättare förstår vad som har sitt ursprung i EU-beslut. Inom miljöområdet har en sådan ”översättning” gjorts.

GEO hörde efter med Sveriges kommuner och regioner (SKR), innan man skapade listan, men SKR har själv ingen sådan ”bevakningslista” för lagstiftning som påverkar kommuner, och därför tog GEO fram en.

I och med att kommunfullmäktige i sin budget för 2020 gav kommunstyrelsen och Stadshus AB i uppdrag att se över inriktningen, har listan ännu inte stämts

av med experterna i förvaltningarna och bolagen. När Göteborgs Stad har fattat ett nytt inriktningsbeslut, kan lagstiftningslistan kompletteras med eventuellt nya områden och dubbelkollas med berörda förvaltningar och bolag.

GEO är övertygad om att verktyget både kommer skapa ordning, fokus, strukturerad planering och upplevas som pedagogiskt, vilket kommer göra att EU upplevs som mer begripligt för kollegorna i hemorganisationen, och förhoppningsvis en förstår fler hur EU påverkar det egna arbetet.

2.2.2.3 Påverkansplanering som möjliggör utvärdering

Under 2019 har GEO tagit fram en ny ”påverkansmetodik” som inte tillämpats tidigare på kontoret. Metodiken hänger ihop med den bevakningslistan som beskrevs i föregående kapitel och den årliga handlingsplanen.

Anställda och praktikanter på GEO kommer från och med februari 2020, ta fram påverkansplaner för varje enskilt ärende. Planen baseras på en omvärldsanalys, dvs. kartläggning av Göteborgsintressen i frågan, möjliga effekter och ska ange förslag på påverkansaktiviteter och målgrupper. Sådan metodisk bevakning, analys och påverkan kommer medföra att utvärderingar blir lättare att göra och aktiviteterna lättare att följa upp.

Det är ett verktyg för GEO:s arbete i Bryssel, men givetvis kommer analysen behöva tas fram i dialog med kollegorna i stadens förvaltningar och bolag. Det är dock viktigt att verktyget förblir kontorets, eftersom man i påverkansarbete behöver kunna reagera snabbt och flexibelt.

3 Skapa bättre förutsättningar för EU-finansiering och spridning av projektresultat

3.1 Strategiska EU-projekt

I GEO:s arbete ingår att stödja utvecklingen av strategiska EU-finansierade projekt. Genom att finnas på plats i Bryssel bevakar GEO Göteborgs Stads intressen för kommande utlysningar och deltar t.ex. på informationsdagar för att vara uppdaterad om EU:s målsättningar och prioriteringar. GEO stöttar i den strategiska planeringen inför en ansökan baserat på kunskaperna om varför EU gör en viss utlysning och baserat på erfarenheter av andra projektansökningar, så att kvaliteten på ansökningarna ökar.

GEO förmedlar också löpande kontakter till projekt som söker partnersamarbeten, vilket innebär att kollegor får möjlighet att utveckla ett projekt med andra som tänker i liknande banor, istället för att själva aktivt söka partner till ett eget projekt. Genom omvärldsbevakningsbrevet har GEO under året förmedlat 33 partnersök. Partnersök som anses relevanta för Stadens

verksamheter, baserat på GEO:s kännedom, förmedlas utöver måndagsbrevet, direkt till potentiella intressenter i förvaltningarna. GEO skickade exempelvis ett partnersök till BRG, fastighetskontoret samt miljöförvaltningen kopplat till en utlysning om att skapa hållbara livsmedelssystem i städer baserat på det framgångsrika samarbetet inom ramen för olika pågående projekt inom området.

GEO känner inte till att något av partnersöken har genererat till att aktörer i staden gått med i något projekt. Det tyder dels på att stadens aktörer inte är ”projektredo”, dvs. tiden är för knapp när ett partnersök kommer att formera sig om man inte redan vet vad man är ute efter. Dels kan det bero på att GEO inte alltid är informerad om ett specifikt intresse och därför inte kan hålla ögon och öron öppna för att hitta relevanta partnersök. Det saknas i Göteborgs Stad ett dokument eller annan central samordning av projektutvecklingsintressen.

Det mest uttalade behovet av EU-finansiering för strategiska projekt har uttryckts av Göteborgs Hamn för farledsfördjupningen. Det är en fråga som bevakats av GEO sedan starten av planeringen, och den löper på vidare i det löpande arbetet och dialogen med Hamnen, Stadsledningskontoret och Stadshus AB.

3.1.1 Stöd till pågående EU-projekt

Befintliga projekt får stöd genom att GEO kommunicerar erfarenheter och goda exempel i sina kontakter med institutioner och organisationer i Bryssel. Dessutom anordnar GEO seminarier och workshoppar för att skapa nya kontakter för utvecklingen av nya projekt och främja dialoger med andra städer och aktörer.

Genom GEO:s nya publicerade hemsida på engelska finns även möjlighet för Göteborgs projekt att få mer synlighet gentemot den europeiska målgruppen. Stadens EU-nätverk och specifika projekt har kontaktats för intervjuer som kommer att publiceras på hemsidan. GEO:s hemsida kan användas som skyltfönster för pågående projekresultat men även för att utveckla nya samarbetsprojekt med europeiska aktörer.

Under året hjälpte GEO bland annat projektet ”Open the door to reading” som bygger på ”staden där vi läser för våra barn” att arrangera en projektkonferens i Bryssel, och syftar till att öka det internationella utbytet om läsfrämjande insatser genom workshops, seminarier och studiebesök. Under året har GEO stöttat FED-projektet genom hjälp att skriva en ansökan till European Sustainable Energy Award inom kategorin innovation, och hjälpte projektet att arrangera sin slutkonferens i Bryssel.

Under 2019 har GEO bland annat jobbat med miljöförvaltningen kring en ansökan om ”Urban innovative Action” för luftkvalitet, med Trafikkontoret om ett Horisont2020-projekt och med Konsument och medborgarservice rörande finansieringsmöjligheter riktat till äldre. GEO har även stöttat BRG och utvecklingen av policyrekommendationer inom ramen för projektet ”Northern Connections”.

För projekt används GEO:s lokaler av Göteborgsaktörer för att visa upp projekt eller för konsortiemöten. Chalmers har exempelvis under året använt lokalen för möten med EU-projekten ”United-Grid” och ”Safer”, och Lindholmen Science Park för projektmöten med ”Closer” och Johanneberg Science Park för ”Celsius”. Celsiusinitiativet deltog också under året, med assistans från GEO, på utställningen inom ramen för ”European Sustainable energy week”, och GEO presenterade Celsius på en workshop om fjärrvärme anordnad av Euroheat and Powers.

3.1.2 EU-utmärkelser en del av Stadens profilering

Efter att under 2018 ha hjälpt till i ansökningsprocessen för innovationshuvudstaden ”iCapital” 2018 där Göteborg kom till final, tog GEO under våren 2019 fram ett förslag på strategi för att öka Göteborgs chanser att vinna iCapital Award nästa gång. Strategin baseras på insamlad input från olika aktörer på EU-nivå, bland annat EU-kommissionen, och från erfarenheten från skrivprocessen av ansökan 2018. Det är inte GEO som avgör om Göteborg ska ansöka igen, och under 2019 har inte Göteborgs Stad gått vidare med en ny ansökan.

GEO bistod under året BRG i ansökan av European Entrepreneurial Region Award, som sedermera Göteborg vann. Under året har GEO även stöttat Göteborg&Co i ansökan till European Capital of Smart Tourism, som Göteborg sedan utnämndes till.

Utnämningarna innebär att Göteborg har en tydlig profil i EU under 2020, som en entreprenörskapsregion med moderna och hållbara turislösningar. GEO fortsätter stötta staden och bolagen med synliggörandet av utmärkelserna under det kommande året i enlighet med de strategier man presenterat i sina respektive ansökningar.

3.2 EU-finansieringen av projekt i nästa programperiod 2021-2027

GEO har under året bidragit, i samarbete med svenska regionkontor i Bryssel, till en gemensam skrift och analys av finansieringsinstrument i nästkommande programstruktur som kan användas för hjälp till innovationsfrämjande insatser på lokal och regional nivå. Dokumentet har cirkulerats till kollegor i administrationen i Göteborg, och samarbetet med de andra Brysselkontoren fortsätter. Ambitionen är att under 2020 gemensamt ta fram en matris som kan hjälpa kollegorna hemma att utveckla innovationsprojekt som kan finansieras med EU-medel.

GEO stöttar också Stadsledningskontoret i arbetet med sammanhållningspolitiken inför kommande budgetperiod. Utöver det håller GEO förvaltningar, bolag och partners uppdaterade om de kommande sektorsprogrammen 2021-2027, t.ex. digitala Europa och Horisont Europa. Under hösten 2019, har GEO bland annat intensifierat bevakningen och informationsförmedlingen av diskussionerna kring nya ”mission” om

klimatneutrala och smarta städer, som kommer skapa möjligheter för intressanta stadsutvecklingsprojekt under nästa programperiod. För att effektivisera bevakningen och påverkansarbetet är det ytterst viktigt att Göteborg Stad har en samlad strategi för vilka utvecklingsprojekt som är prioriterade för extern finansiering, t.ex. genom EU:s olika finansieringsverktyg.

GEO stöttar SLK i förberedelsearbetet inför EU:s nästa långtidsbudget och programperiod 2021–2027. Under 2020 kommer EU:s institutioner fortsätta att diskutera den strategiska planeringen av EU:s framtida programstruktur. Inom ramen för förhandlingarna om den fleråriga budgetramen (MFF), beslutas utformningen och syftet med EU:s olika finansieringsprogram som ska bidra till EU:s målsättningar. Detta innebär att så kallade arbetsprogram utvecklas som ligger till grund för kommande utlysningar. För att öka stadens möjligheter att ta del av kommande finansieringsmöjligheter som bidrar till Göteborgs och EU:s utveckling, är det väsentligt att bevaka och påverka processen så tidigt som möjligt i Bryssel så att kommande utlysningar är i linje med de lokala behoven. EU-kommission arrangerar och bjuder in till ett antal officiella och inofficiella tillfällen för att diskutera förslag och lämna synpunkter på vad som behöver prioriteras. Detta kan ske genom evenemang, öppna konsultationer mm. Det är viktigt att staden tidigt och proaktivt positionerar sig inför dessa processer.

4 Tabellöversikt motsvarande tabell i handlingsplan över ärenden

I slutet av handlingsplanen listas de ärenden som prioriterats för 2019. Här ges en kort överblick till utvecklingen under 2019. Längre beskrivningar återfinns i bilagan med faktablad tillhörande årsrapporten.

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
A. Den fleråriga budgetramen 2021-2027	Finska ordförandeskapet presenterade en reviderad förhandlingsbox med siffror för EU:s fleråriga budgetram inför Europeiska rådet den 12-13 december. I förslaget föreslås en minskning av EU:s budget från det initialt föreslagna 1,114% av EU27:s BNI till 1,07% av EU27:s BNI. Det	Förhandlingar pågår i rådet. Få förväntar sig att förhandlingarna blir klara under våren 2020, utan snarare under hösten. Programmeringen har dock påbörjats utan siffror. Det finns en uppenbar risk för fördröjning.

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	<p>reviderade förslaget för förhandlingen av långtidsbudgeten är 1 087 miljarder euro. Förhandlingarna fortsätter och GEO har regelbunden kontakt med svenska representationen för bevakningen.</p>	
<p>1. Program för miljö och klimatpolitik (Life)</p>	<p>Rådet och Europaparlamentet har kommit fram till en gemensam förståelse.</p>	<p>Slutgiltigt beslut tas när långtidsbudgeten förhandlats klart. "Life" blir viktigt för Stadens miljöprojekt att söka finansiering från.</p>
<p>2. Sammanhållningspolitiken efter 2020</p>	<p>EP har antagit sina förhandlingsmandat för alla rättsakter som berör sammanhållningspolitiken . I rådet har förhandlingarna inte gått lika snabbt. Inga trilogförhandlingar har avslutats.</p> <p>Storstäderna har tagit fram gemensamma ändringsförslag som kommunicerats.</p> <p>Haft möte med kommissionen om kopplingarna mellan landrapporten och strukturfonderna i juni. Avstämningar med svenska representationen löpande.</p>	<p>Påverkar hur Staden kan söka medel för lokala projekt från bland annat Socialfonden och Regionalfonden den kommande mandatperioden.</p>

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
<p>3. Fonden för ett sammanlänkat Europa</p>	<p>I princip färdigförhandlad, men inte budgeterad.</p> <p>Möten med europaparlamentariker angående hamnens intressen.</p>	<p>Slutgiltigt beslut tas när långtidsbudgeten förhandlats klart.</p> <p>Dialog med EU-kommissionen om kommande arbetsprogram och utlysningar.</p>
<p>4. "Erasmus": Unionens program för utbildning, ungdom och idrott</p>	<p>Både rådet och EP har antagit sina förhandlingsmandat, där bland annat parlamentet föreslår en tredubbling av budgeten för programmet.</p> <p>GEO har skrivit om Erasmus förslaget i infoblad 1-2019 (tema: utbildning och livslångt lärande)</p> <p>Fortsatt diskussion med utbildningsförvaltningarna om hur samarbetet stärks och effektiviseras.</p>	<p>Slutgiltigt beslut tas när långtidsbudgeten förhandlats klart.</p> <p>Viktigast att jobba med UHR på nationell nivå från Göteborg.</p>
<p>5. Horisont Europa – ramprogrammet för forskning och innovation</p>	<p>Färdigförhandlad men inte budgeterad (partiell politisk överenskommelse).</p> <p>Strategisk planering har påbörjats.</p> <p>Kommissionen har påbörjat en diskussion om framtida "Missions" med bland annat ett kopplat till Klimatneutrala och Smarta städer.</p>	<p>Deltagande i diskussionen om "missions" klimatneutrala och smarta städer viktigt för Stadens arbete för klimatomställning och digital omställning.</p> <p>Viktig finansiering för innovativa projekt och stadens science parker och universitet.</p>

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	(Information i Infoblad 2-2019)	
6. Programmet för ett digitalt Europa för perioden 2021–2027	Efter trilogförhandlingarna har en partiell politisk överenskommelse godkänts av rådet och Europaparlamentet 2019.	Slutgiltigt beslut tas när långtidsbudgeten förhandlats klart. Viktigt för finansiering av digitaliseringsomställning.
B. Miljö, klimat, energi		
1. Diskussionsunderlag om ett hållbart EU 2030, uppföljning av FN:s mål för hållbar utveckling och Parisavtalet om klimatförändringar (ej lagstiftning, 4 kv. 2018) - Mot ett hållbart EU 2030	Rådet antog rådslutsatser om meddelandet i april. Målen är del av den strategiska agendan och den nya kommissionens prioriterade frågor.	Hållbarhetsmålen kommer vara en del av den europeiska terminen som följs upp varje år av EU-kommissionen.
2. Strategi för långsiktiga minskningar av växthusgasutsläppen i EU i enlighet med Parisavtalet – En ren jord för alla	Inför Europeiska rådet den 9 maj skickade borgmästare från 210 europeiska städer, däribland Göteborg, ett öppet brev till regeringscheferna. I brevet uppmanar man stats- och regeringscheferna att intensifiera EU:s klimatåtaganden och visa globalt ledarskap för att	Den nya EU-kommissionen presenterade i december 2019 sitt ramverk för hur klimat- och miljöarbetet kommer integreras i helheten av EU-arbetet och blir EU:s tillväxtstrategi – den så kallade gröna given (Green deal). Bevakning och påverkan av den lagstiftning som

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	<p>driva på genomförandet av Parisavtalet.</p> <p>GEO har behandlat klimatfrågan i sitt infoblad 4-2018 tema: Klimat och miljö.</p> <p>Ett event arrangerades under EWRC för att visa på städer roll i omställningen mot klimatneutralitet.</p>	<p>kommer presenteras inom ramen för den gröna given blir ett nyckelintresse för Staden, eftersom den berör flera verksamhetsområden och mål för Staden.</p>
<p>3. Fjärde rapporten om tillståndet i energiunionen, samt rapport om den strategiska handlingsplanen för batterier (ej lagstiftning)</p>	<p>Rapporten publicerades i april 2019, tillsammans med två meddelanden; uppföljning av den strategiska handlingsplanen för batterier; förslag om ett nytt institutionellt ramverk för energi- och klimatpolitik till 2025.</p>	<p>Energiunionen och batterier är en del av den "gröna given".</p>
<p>5. Kontroll av ändamålsenligheten av vattendirektivet och översvämningsdirektivet samt utvärderingen av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse</p>	<p>Stadens samrådssvar i frågan antogs av KS i mars.</p> <p>Dialog med Eurocities under processen av framskrivandet av deras position.</p>	<p>Nollvision för föroreningar är en del av den "gröna given".</p>
<p>6. Kontroll av ändamålsenligheten av luftkvalitetsdirektiv</p>	<p>Miljöförvaltningen svarade på samråd 2018. Översynens resultat presenterades i december.</p> <p>Påverkansseminarium under Green week 2019.</p>	<p>Nollvision för föroreningar är en del av den "gröna given".</p>

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	Dialog med EU-kommissionen om revideringen.	
7. Utvärdering av förordningen om transport av avfall	Staden svarade på samrådet 2018. Ett förslag på ny lagstiftning förväntas publiceras under 2020.	Nollvision för föreningar är en del av den "gröna given".
8. Utvärdering av förordningen om byggprodukter	Förordningen är intressant då kommissionen föreslagit att material i kontakt med dricksvatten ska regleras i denna rättsakt, inte dricksvattendirektivet.	Dricksvattendirektivet förväntades förhandlas klart under hösten, men har inte nått i mål. När den är färdigförhandlad, kan det bli aktuellt att se hur eventuell implementering i byggproduktförordningen ska ske och hur det kan påverka Göteborgs verksamhet.
9. Dricksvattendirektiv	Förslaget presenterade i början av 2018. Förhandlingarna i framförallt rådet har gått långsamt framåt. Staden har tagit fram en position och ändringsförslag som förankrats med EU:s beslutsfattare. Trilogförhandlingar fortsätter.	
C. Sociala området		

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
<p>1. Mot en ny migrationspolitik</p>	<p>Ett stort antal lagförslag har presenterats och förhandlats klart, men förhandlingarna om förslagen om en reform av Dublinsystemet och ett direktiv om asylprocedurer har kört fast.</p> <p>Under våren har projektet UngÖst genomfört ett seminarium i Bryssel för att visa upp sitt innovativa arbetssätt och skapat kontakter med andra städer med liknande utmaningar.</p>	<p>Nya EU-kommissionen kommer ta sig an frågorna om migration, men även integration och säkerhet. Viktigt att bevaka och föra dialog.</p>
<p>2. Den europeiska pelaren för sociala rättigheter.</p>	<p>Den social pelaren presenterades 2017 under toppmötet i Göteborg.</p> <p>Göteborg skrev 2019 under en åtagande kopplat till livslångt lärande, som är en av stadens åtgärder när det gäller att se till att pelarens principer blir till handling.</p> <p>I februari arrangerades ett seminarium i Europaparlamentet där ett antal städer, däribland Göteborg, fick presentera hur de bidrar till pelarens principer. I samband med mötet publicerade den debattartikel i Europaportalen.</p> <p>Möte i juni med EU-kommissionen för att</p>	<p>Sociala pelarens principer följs upp inom ramen för den europeiska terminen. Landrapporten för Sverige kommer påverka för vilka syften som EU-medel som förvaltas av svenska myndigheter kan betalas ut till Staden.</p>

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	diskutera landrapporten och rekommendationerna till Sverige.	
D. Mobilitet och infrastruktur		
1. Samråd TEN-T	<p>SLK besvarade samråd i juli.</p> <p>Inom STRING-nätverket finns en gemensam position. En påverkansplan har antagits inom ramen för STRING.</p>	Revideringen av TEN-T-förordningen kommer göras under 2020/2021. Viktigt för Staden att påverka med hänsyn till hamnen, men också annan infrastruktur så som Göteborg-Oslo.
2. Single maritime window	Beslutad	Avslutat
3. Autonoma och uppkopplade fordon	<p>GEO har efter uppdrag från TK påverkat "Strategic Transport Research and Innovation Agenda – smart mobility systems and services".</p> <p>GEO arrangerade workshop med andra testbäddar i oktober. Göteborg presenterade sin rapport om stadsplanering.</p> <p>GEO arrangerade konferens om självkörande fordon med Regionkommittén och EU-kommissionen i oktober. LSP representerade Göteborgsperspektivet.</p>	<p>Fortsatt viktig fråga som påverkar Stadsplanering, datadelning, arbetsmarknad, men också trafiksäkerhet i staden.</p> <p>EU-kommissionen kommer presentera en ny strategi för stadstrafik under 2020 och fortsätter finansiera projekt gällande autonoma och uppkopplade fordon.</p>

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	Staden valde att inte besvara det samråd om "Stadstrafik" under hösten.	
4. Clean vehicle directive	Beslutad.	Avslutat, men inom området kommer direktivet för infrastruktur för alternativa bränslen vara intressant under 2020. Rena fordon är en del av den "gröna given", så en uppdatering av direktiv förväntas.
E. Forskning och innovation		
1. Samordnad plan för utveckling av artificiell intelligens i Europa	<p>Ett flertal initiativ är presenterade (både lagstiftning och icke-bindande) och flera är på väg.</p> <p>Vid Advisory board bestämdes att samordning bör göras inom Staden och med Chalmers och Lindholmen Science Park.</p>	BRG har tagit på sig att samordna Staden för gemensamt arbete och position.
2. Handlingsplan om desinformation (ej lagstiftning, 4 kv. 2018)	GEO har inte arbetat med området, och Advisory board uppmanade GEO att inte göra det vid sitt möte i juni 2019.	
3. kommissionens rekommendation om ett format för elektroniska patientjournaler (ej	GEO har inte arbetat med ämnet och Advisory board uppmanade GEO att inte göra det vid sitt möte i juni 2019.	

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
lagstiftning, 1 kv. 2019)		
<p>4. Horisont Europa – strategisk planering</p> <p>Europeisk strategi för testbäddar och europeiska ekosystemet för innovation.</p>	<p>Den strategiska planen är grunden för utvecklingen och utformningen av Horisont Europa programmet, framtida arbetsprogram och därmed utlysningar.</p> <p>Kommissionen har uppmanat intressenter att dela med sig av synpunkter, prioriteringar och idéer i olika forum. Ett första utkast på strategisk plan utgör basen för den öppna dialogen. Ett tredje samrådsdokument publicerades i oktober, där aktörer kan ge synpunkter.</p> <p>GEO har följt diskussioner om EIE (European Innovation Ecosystems) & Horisont Europa. Tyvärr har staden inte tagit ställning.</p> <p>GEO har deltagit i arbetsgrupp inom Svereg som har tagit fram ett kompendium om olika nya förutsättningar för regional (och lokal) utveckling efter 2020. Rapporten har cirkulerats till intressenter.</p>	<p>Fortsatt bevakning av området och eventuell påverkan i den strategiska planeringen av Horisont Europa.</p>
5. Smarta städer	Infoblad 2-2019 utskickat på temat.	Ett specifikt uppdragsområde (mission) kommer att

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	<p>Kommissionen har påbörjat en diskussion om framtida "Missions" med bland annat ett kopplat till klimatneutrala och smarta städer.</p> <p>GEO deltog på EIP-SCC General Assembly samt lansering av "Smart City Guidance Package – A roadmap for integrated planning and implementation of Smart City projects." Dialog med SLK/innovationsprogram met om utveckling av Smart Cities-arbetet för staden.</p>	<p>fokusera på klimatneutrala och smarta städer, det är viktigt att aktörer i staden har en samordnad strategi.</p>
F. Övrigt att bevaka		
1. Brexit	<p>Storbritannien har inte lämnat EU utan utträdet förlängdes från 29 mars till 31 oktober, och sedan till 2020. GEO rapporterade till omvärldsbevakningsnätverket i början av 2019, samt till besökare löpande under året.</p>	<p>Troligt utträde i början av 2020.</p>
2. Valet till Europaparlamentet – nytt parlament	<p>I mars arrangerade GEO en kandidatdebatt i Göteborg. Syftet var att etablera tidig kontakt och berätta om Göteborgs Brysselarbete.</p> <p>Utskick till de nyvalda parlamentarikerna i juni. I juni bjöds svenska parlamentariker in till en</p>	

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	<p>frukostträff med kommunstyrelsens ordförande.</p> <p>Parlamentarikerdebatt under hösten i Bryssel om Göteborgs prioriterade frågor.</p> <p>Möten med några parlamentariker, assistenter och rådgivare som har fått uppdrag inom för Göteborg relevanta områden.</p> <p>Presentation om nya parlament och kommissionen till EU-nätverket i december.</p> <p>Infoblad 3&4-2019 om temat.</p>	
3. Upphandling	<p>Handlingsplanen nämner inte upphandling, men eftersom det är en viktig lagstiftning som påverkar Göteborg, tog GEO initiativ till att föra fram Stadens position vid en hearing i Regionkommittén under maj 2019.</p> <p>GEO bevakar hur frågan utvecklas.</p>	
4. Utbildning	<p>Handlingsplanen preciserar inte något specifikt arbete rörande utbildningsområdet, men under Advisory boards möte i december ställde förvaltningarna frågor om hur de kunde bli mer</p>	

Ärenden i HP	Statusrapport	Framåt
	<p>aktiva på Brysselnivå. GEO gav därför vårens praktikant Hanna Dahlborg i uppgift att utreda frågan och en rapport skickas till Advisory board under juni.</p> <p>Under hösten har en dialog med grundskoleförvaltningen förts, i enlighet med förslag i rapporten. Rapporten har också skickats till utbildningsförvaltningarna och EU-nätverket.</p>	

Bilaga 1 Faktablad till årsrapport enligt handlingsplanen för europeisk intresse- och omvärldsbevakning 2019

Innehåll

Bilaga 1 Faktablad till årsrapport enligt handlingsplanen för europeisk intresse- och omvärldsbevakning 2019	1
Mot ett hållbart EU 2030	3
Strategi för EU:s långsiktiga minskningar av växthusgasutsläppen i enlighet med Parisavtalet.....	4
Strategi för Energiunionen.....	5
Översyn av ramdirektivet för vatten	6
Översyn av dricksvattendirektivet.....	7
Översyn av EU:s lagstiftning för luftkvalitet.....	9
Översyn av förordningen om transport av avfall.....	10
Översyn av förordningen fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter	11
Urban mobilitet och hållbara transporter.....	12
Initiativet för ett ”Maritime Single Window”	13
Rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av TEN-T investeringar	14
MFF: Sammanhållningspolitiken efter 2020.....	15
MFF: Horisont Europa – EU:s ramprogram för forskning och innovation.....	18
MFF: Erasmus+ - programmet för utbildning, ungdom och idrott	20
MFF: Life - Programmet för miljö och klimatåtgärder 2021-2027	21
MFF: Fonden för ett sammanlänkat Europa (Connecting Europe Facility) 2021-2027	22
MFF: Ett program för ett digitalt Europa.....	23
EU:s strategi för en digital inre marknad	25
Artificiell intelligens.....	26
Uppkopplade och automatiserade fordon	27

Mot ett hållbart EU 2030

I september 2015 enades FN:s om Agenda 2030, som innehåller 17 [globala mål](#) för hållbar utveckling. År 2016 kom EU-kommissionen med [meddelandet](#) om EU:s genomförande av Agenda 2030, om hur kommissionens dåvarande tio prioriteringar bidrar till genomförandet och hur EU ska uppnå de globala målen. Dels ska man föra in målen i sina policyförslag, och dels genom att implementera dem i långtidsbudgeten. Genom långtidsbudgeten blir de vägledande för EU:s dagliga arbete, och bidrar till att engagera samtliga medlemsstater och andra att arbeta för att de globala målen.

Som svar antog rådet i juni 2017 [rådslutsatser](#) och i mars 2018 presenterade den s.k. [flerpartsplattformen](#) en rapport om hur EU kan integrera de globala målen i nästa budget. I [rapporten](#) anser ”plattformen” att en hållbar Europa 2030-strategi måste tas fram.

I januari 2019 presenterade kommissionen diskussionsunderlaget [Mot ett hållbart EU 2030](#). Fokus ligger på en övergång från linjär till cirkulär ekonomi, balanserat livsmedelssystem, framtidssäkring av energi, byggnader och rörlighet samt säkerställande av en rättvis övergång som varken lämnar personer eller regioner på efterkälken. Diskussionsunderlaget fokuserar även på de horisontella möjliggörande faktorerna för övergången, t.ex. utbildning, teknik, forskning, innovation och digitalisering, beskattning, konkurrens, ansvarsfullt företagande, företagens sociala ansvar och nya affärsmodeller, öppen och regelbaserad handel samt samstämmig förvaltning och politik på alla nivåer.

I mars 2019 antog Parlamentet en [resolution om en årlig strategisk rapport rörande implementering och leverans av de globala målen](#).

Ministrarna betonade vikten av att uppnå ett sammanhängande arbete kring hållbar utveckling på regional-, EU- och global nivå för att lyckas med implementeringen av Agenda 2030 när man antog sina [rådslutsatser](#) i april 2019. Rådet upprepar sin uppmaning till kommissionen om att ta fram en genomförandestrategi för Agenda 2030. Rådet anser att den europeiska sammanhållningen och den sociala dimensionen behöver stärkas. Man vill att de globala målen ska integreras i all relevant intern och extern EU-policy.

Rådet anser att de huvudsakliga policyområdena för en hållbar framtid bör inkludera en övergång till cirkulär ekonomi, strävan efter klimatneutralitet, skydd för biologisk mångfald samt att förebygga klimatförändringar, hållbart jordbruk och matproduktion och slutligen säkra och hållbara energikällor, byggnader och rörlighet. [Den strategisk agendan för 2019-2024 antogs av rådet i juni](#) och rådet konstaterar att EU kommer att utnyttja sitt globala inflytande och vara drivande i arbetet med de globala utmaningarna genom att visa vägen framåt i kampen mot klimatförändringarna, verka för en hållbar utveckling, genomföra Agenda 2030. Internt kommer målet ”bygga ett klimatneutralt, grönt, rättvist och socialt Europa” vara en av fyra prioriteringar.

Den nya EU-kommissionären ansvarig för ekonomi, Paolo Gentiloni, har fått i [uppdrag](#) att se till att den ”europeiska terminen” tar hänsyn till FN:s hållbarhetsmål och samordnar hela kommissionens arbete med Agenda 2030. Den europeiska terminen och landsrapporten för Sverige blir intressant för Göteborg att bevaka och föra dialog kring eftersom det kommer påverka strukturfondernas inriktning, och således påverka vilka projekt Göteborg kan söka finansiering för.

(Uppdaterad december 2019)

Strategi för EU:s långsiktiga minskningar av växthusgasutsläppen i enlighet med Parisavtalet

Kommissionen presenterade i slutet av november 2018 dokumentet [En ren planet för alla - En europeisk strategisk och långsiktig vision för en välmående, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi](#). Syftet med strategin är att visa hur Europa kan leda utvecklingen mot klimatneutralitet och anta en vision om en klimatneutral framtid till 2050. Strategin innehöll inga nya lagförslag och den ändrar inte heller på de redan beslutade klimatmålen för 2030, utan föreslog möjliga riktningar för EU:s klimat- och energipolitik för att uppnå Parisavtalet. Strategin siktar inte på nollutsläpp, utan *klimatneutralitet*, dvs. utsläpp kommer finnas kvar men ska kompenseras för genom olika typer av CO2-sänkor.

Hur når vi klimatneutralitet?

I strategin presenteras en vision om nödvändiga ekonomiska och samhällliga omvandlingar som krävs för att nå klimatneutralitet. Man vill också säkerställa att klimatomställningen blir socialt rättvis, också i de regioner där den ekonomiska omställningen kommer vara som mest djupgående. Den innehåller gemensamma åtgärder inom sju strategiska områden:

1. energieffektivitet,
2. användning av förnybar energi,
3. ren och uppkopplad mobilitet,
4. konkurrenskraftigt näringsliv och cirkulär ekonomi,
5. infrastruktur och sammanlänkningar,
6. bioekonomi och naturliga koldioxidsänkor,
7. avskiljning och lagring av koldioxid för att hantera återstående utsläpp.

Alla parter som signerat i Parisavtalet har åtagit sig att senast 2020 meddela sina långsiktiga utvecklingsstrategier för hur man ska minska sina utsläpp av växthusgaser till 2050.

Som en förberedelse inför ett antagande har strategin under våren diskuterats i alla rådskonstellationer. Det vill säga, alla nationella ministrar oavsett ansvarsområde har diskuterat strategin och hur deras respektive politikområden kan bidra till den övergripande visionen.

Under stats- och regeringschefernas informella toppmöte som hölls den 9 maj i Sibiu diskuterades EU:s framtid. Inför mötet i Sibiu skickade borgmästare från 210 europeiska städer, däribland Göteborg, ett [öppet brev](#) till regeringscheferna. I brevet uppmanar man Europeiska rådet att intensifiera EU:s klimatåtaganden och visa globalt ledarskap för att driva på genomförandet av Parisavtalet. Städerna kräver också förbättrade mål där man säkerställer att EU:s utsläpp halveras 2030 och når netto noll 2050.

Europeiska rådet godkände strategin, utan Polen, vid sitt möte i december. Den nya EU-kommissionen har i sin "[gröna giv](#)" i december öppnat för att föreslå nya skärpta mål och presentera en klimatlag och andra åtgärder. Göteborg kommer påverkas på flera sätt av de kommande förslagen inom den gröna given.

(Uppdaterad december 2019)

Strategi för Energiunionen

År 2015 antog kommissionen [strategin för Energiunionen](#). Syftet med Energiunionen är att förse alla EU konsumenter med en säker, hållbar, konkurrenskraftig och prismässigt överkomlig energi. Man lägger stor vikt vid den lokala nivån för att lyckas med omställningen.

Kommissionen har publicerat fyra rapporter om tillståndet för Energiunionen, som har varit ett viktigt verktyg för att följa upp implementeringen. Rapporten förklarar de steg man tagit mot att bygga en Energiunion och lyfter fram problemområden. De tre första rapporterna:

- [Första rapporten om tillståndet i Energiunionen](#)
- [Den andra rapporten om tillståndet i Energiunionen](#)
- [Den tredje rapporten om tillståndet i Energiunionen](#)

I april 2019 släpptes [den fjärde rapporten om tillståndet i Energiunionen](#) med två meddelanden; [uppföljning av den strategiska handlingsplanen för batterier](#) samt [ett nytt institutionellt ramverk för energi- och klimatpolitik till 2025](#). I rapporten konstateras att EU har levererat mot målet att skapa en Energiunion som garanterar tillgänglig, överkomlig, säker, hållbar och konkurrenskraftig energi. Genom att bygga vidare på framstegen stakar rapporten ut rättsregler likväl som politiska åtaganden och målsättningar framåt.

Inom paketet Ren energi för alla européer kom i slutet av 2018 en [förordning rörande styrning kopplat till utvecklingen av Energiunionen](#). Förordningen innebar att alla medlemsländer skall utveckla nationella energi- och klimatplaner som innehåller deras bidrag till de gemensamma målen inom EU, samt nödvändig politik och åtgärder för perioden 2021-2030. Alla medlemsländer har lämnat in sina utkast, varav flera har underkänts av kommissionen.

EU-kommissionen har föreslagit att energibesiktningen skulle kunna bidra till EU:s energi- och klimatpolitiska mål på ett bättre sätt genom en [övergång till beslut med kvalificerad majoritet](#). Kommissionen anser att man bör gå från att ta beslut med enhällighet till ordinarie lagstiftningsförfarande. Eftersom energiomställningen kräver en sammanhållen ekonomisk och samhällelig omvandling, behöver EU kunna ta effektiva och demokratiska beslut.

År 2017 skapades [Europeiska Batteri Alliansen \(EBA\)](#), en industriledd och EU-finansierad satsning med avsikt att skala upp innovativa lösningar och produktionsmöjligheter för batterier i Europa. [Den strategiska handlingsplanen för batterier](#) har målet att bygga en innovativ, hållbar och konkurrenskraftigt ekosystem för batterier i Europa. Uppföljningen i april 2019 visar på framsteg, exempelvis att EU-finansiering har hjälpt till att skapa ett ekosystem för batterier i EU. Partnerskap mellan EU:s regioner har skapats inom ramen för *Smart Specialisering Plattformen för industriell modernisering*, och EBA är numera ett nätverk bestående av 260 aktörer. Den nya gröna given innehåller initiativ på batteriområdet, som kan bli intressanta för Göteborg ur ett energiproducerande, energikonsumerande, näringslivs och avfallsperspektiv.

I maj 2019 roddes de sista filerna [i lagstiftningspaketet Ren energi för alla européer](#) i hamn genom politiska överenskommelser, vilka bidrar till att uppnå Strategin för Energiunionen. Paketet innehöll [åtta rättsliga akter](#), varav de senast överenskomna fyra under sommaren 2019. Medlemsländerna måste nu överföra direktiven till nationella lagstiftning.

(Uppdaterad december 2019)

Översyn av ramdirektivet för vatten

Under 2018 påbörjade kommissionen arbetet med att se över [ramdirektivet för vatten](#), dess två dotterdirektiv; [miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område](#) och [grundvattendirektivet](#), samt [översvämningsdirektivet](#). Alla fyra rättsakter är sammankopplade.

Vattendirektivet är det mest omfattande instrumentet för EU:s vattenpolitik. Huvudsyftet är att skydda och förbättra EU:s vattenresurser, och det anger vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten.

Arbetet med vattenförvaltning drivs i förvaltningscykler om sex år, där olika arbetsmoment återkommer. En cykel inleds med kartläggning utifrån befintlig övervakning. Underlaget används sedan för att bedöma och klassificera vattnets tillstånd och påverkan, fastställa miljökvalitetsnormer och vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå god vattenkvalitet. Förvaltningsplaner upprättas.

EU-kommissionen öppnade i september 2018 ett offentligt samråd. Göteborgs stad svarade på samrådet (Diarienummer 1426/18). Vattendirektivet är en komplex lagstiftning som påverkar många delar av stadens verksamheter. Ärendet hade remitterats till byggnadsnämnden, kretslopp och vattennämnden och miljö- och klimatnämnden för yttrande.

I stadens TU bedömer SLK att vattenramdirektivet har ett bra och viktigt syfte, att förbättra våra vattens status. Det kan dock behöva få en tydligare utformning liksom att direktivet om miljökvalitetsnormer kan behöva utvecklas. Man anser att det finns delar av kraven i direktivet som är svårare att klara i stadsmiljöer än i andra typer av miljöer. Om detta beror av direktivet i sig eller den svenska hanteringen av framförallt karaktärisering och klassning av vattendrag är oklart. Klart är dock att de strikta krav som nu gäller är dåligt anpassat efter förhållanden i täta stadsmiljöer. En strikt tillämpning av EU:s vattenramdirektiv och efterlevnad av [Weserdomen](#) kan vara utmanande utifrån nyttjandet av befintliga miljöer och bebyggelse samt för den framtida stadsutvecklingen. Vid stadsplanering innebär dagens strikta tolkning och tillämpning av direktivet, utifrån Weserdomen, att frågan om vattnets status väger tungt jämfört med andra intressen. Det riskerar att leda till att bästa möjliga stadsutveckling ur ett helhetsperspektiv inte kan genomföras.

Under 2019 har GEO arbetat för att få med synpunkterna i Eurocities positionspapper. Detta har dock visat sig svårt så övriga städer i nätverket, verkar vara relativt nöjda med den nuvarande lagstiftningen. Ett arbete behöver göras för att klargöra om Sveriges implementering av lagstiftningen är för strikt eller om utmaningarna beror på direktivet. Åsikterna om direktivets eventuella begränsningar och felaktiga implementering går isär mellan Göteborgs förvaltningar. Stadens påverkansarbete kopplat till direktivet har därför lagts på is tills mer kunskap finns och ett eventuellt nytt direktiv presenteras.

Kommissionen presenterade sin [analys av utvärderingen](#) i december. Man konstaterar att nuvarande lagstiftning i stort är tillräcklig. En diskussionsrunda bland institutionerna kommer ske och sedan ska kommissionen ta beslut om de vill lägga fram ett nytt förslag eller ej. Den nya gröna given fastslår en nollvision om föroreningar som kan ge en indikation på att man vill skärpa lagstiftningen.

(Uppdaterat december 2019)

Översyn av dricksvattendirektivet

År 2018 presenterade kommissionen ett [förslag](#) till en omarbetning av dricksvattendirektivet. Förslaget är en revidering av [direktiv 98/83/EC](#) som upprättades för att försäkra kvalitén på vatten som konsumeras av människor. Förslaget om ett omarbetat dricksvattendirektiv är ett resultat medborgarinitiativet [Right2Water](#) och av utvärderingar. Förslaget består av fem huvuddelar:

- uppdaterade kvalitetsparametrar för dricksvatten,
- införande av en riskbaserad metod i direktivet,
- ökad transparens,
- åtgärder för att öka tillgången på dricksvatten,
- åtgärder när det gäller material i kontakt med dricksvatten.

Justeringar av kvalitetsparametrar innebär att några parametrar tas bort i förslaget för att ersättas av nya som bedöms vara mer relevanta ur risksynpunkt, för andra föreslår man justerade parametervärden. Nya parametrar är bl.a. perfluorerade föreningar, uran och vissa hormonstörande ämnen. Det föreslås att man inför en komplett riskbaserad metod för hela leveranskedjan, från uttagsområdet till distributionen ända fram till kranen. Förändringar föreslås avseende material i kontakt med vatten genom att viss reglering förs över till förordningen om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter ([EU nr 305/2011](#)).

Kraven på information till allmänheten om dricksvattnets kvalitet och distributionsrelaterade frågor utökas. Aktuell information som allmänheten kan ha nytta av ska finnas tillgänglig. Avseende övervakning av genomförandet ska medlemsstaterna upprätta en datamängd som omfattar data som är relevanta för dricksvatten såsom incidenter, överskridanden av värden, farobedömningar och riskbedömningar av fastighetsinstallationer samt åtgärder som vidtagits för att säkerställa tillgång till dricksvatten.

Förhandlingarna och Göteborgs position

Under våren 2018 skickade Livsmedelsverket ut en remiss rörande kommissionens förslag. Kretslopp och vatten (KoV) och Miljöförvaltningen svarade på remissen. Baserat på remissvaren togs ett positionspapper fram i form av ett tjänsteutlåtande (Diarienummer 0708/18) som antogs i Kommunstyrelsen i april samma år. I positionen ställer sig Göteborg positivt till att direktiv om kvaliteten på dricksvatten (EU 98/83) omarbetas. Nuvarande direktiv är föråldrat och det har tillkommit risker som idag inte täcks av befintligt direktiv. Man är också positiv till att omarbetningen möjliggör en riskbaserad metod för hela leveranskedjan.

Staden stödjer dock inte de delar av förslaget som berör material i kontakt med vatten. Det finns risk att vattnets kvalitet äventyras om reglering förs över till förordningen om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter. Staden ställer sig också tveksam till vattenleverantörens skyldigheter beträffande fastighetsinstallationer. Göteborg anser att vattenleverantören varken bör ha ansvar för riskvärdering eller en samarbetskyldighet för att lokalt ändra kvaliteten på inkommande dricksvatten till fastigheten eftersom det kan leda till att fastighetsägaren kan välja att bibehålla olämpliga material/installationer. Man är också tveksam till vissa förändringar i parametervärdena.

Europaparlamentets föredragande för förslaget Michel Dantin lade i maj 2018 fram sin rapport. Inför omröstningen av rapporten tog Göteborg, tillsammans med Eurocities, fram röstningsrekommendationer. I oktober antogs Europaparlamentets rapport, vilket är institutionens förhandlingsmandat. Först i mars 2019 lyckades miljöministrarna komma överens om en allmäninriktning, som är rådets förhandlingsmandat. På grund av valet till Europaparlamentet inleddes inga trilogförhandlingar under våren. I september röstade parlamentet för att påbörja trilogförhandlingarna och i oktober påbörjades förhandlingarna. Det fjärde förhandlingsmötet genomfördes i början av december.

(Uppdaterad december 2019)

Översyn av EU:s lagstiftning för luftkvalitet

Trots att luftkvaliteten i Europa har blivit bättre de senaste decennierna utsätts en stor del av EU:s befolkning fortsatt för höga nivåer av luftföroreningar, och varje år dör cirka 400 000 människor i förtid i Europa till följd av dålig luft. EU:s luftkvalitetspolicy sätter standarder för att skydda från för höga koncentrationer av föroreningar. Dessa två direktiv som gäller idag:

- [Ambient Air Quality Directive 2008/50/EC](#) (sätter mål för föroreningar)
- [Ambient Air Quality Directive 2004/107/EC](#) (ramverk för kontroll)

I slutet av 2017 påbörjade kommissionen arbetet med att utvärdera AAQ-direktiven. Utvärderingen täcker alla artiklar och bestämmelser i de två direktiven och fokuserar på vilken roll de har spelat för att uppfylla målen. Den utvärderar också relevansen, effektiviteten, och EU-mervärdet av AAQ-direktiven.

Som en del av utvärderingen öppnade kommissionen i maj 2018 ett offentligt samråd för att samla in synpunkter från intressenter. Miljöförvaltningen svarade på samrådet (Diarienummer: 10570/2018). I sitt svar anser man bland annat att EU:s luftkvalitetsdirektiv är viktigt för att samordna arbetet med luftkvalitet i EU. De anser vidare att direktivet har haft betydelse för luftkvaliteten och hur vi jobbar med luft i Göteborg och i Europa. Men man anser att direktivet bör jobba för striktare miljökvalitetsnormer framför allt för NO₂.

För att synliggöra Göteborgs arbete med att förbättra stadens luft arrangerades under EU:s miljövecka [EU Green Week](#) ett seminarium i Bryssel. Syftet med seminariet var att bidra till debatten kring luftkvalitet och hälsa i våra städer mot bakgrund av pågående utvärdering av AAQ-direktiven, samt den pågående debatten kring FN:s hållbarhetsmål och då särskilt det reflektionspapper som EU-kommissionen presenterade i början av 2019, [Towards a sustainable Europe 2030](#).

Resultatet av utvärderingen av AAQ-direktiven presenterades i december 2019. Den nya kommissionen kan bestämma om man vill öppna upp lagstiftningen och lägga fram ett nytt förslag.

(Uppdaterad december 2019)

Översyn av förordningen om transport av avfall

Genom [förordningen om transport av avfall](#), har EU ett system för att övervaka och kontrollera transporter av avfall inom sina gränser och till och från länderna i [Europeiska frihandelssammanslutningen](#) (EFTA), [Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling](#) (OECD) och länder utanför EU som har undertecknat [Baselkonventionen](#). I förordningen fastställs regler för att kontrollera avfallstransporter så att miljöskyddet förbättras.

Genom förordningen införlivas också i EU-lagstiftningen bestämmelserna i [Baselkonventionen](#) och revideringen av OECD:s [beslut](#) från 2001 om kontroll av gränsöverskridande transporter av avfall avsett för återvinning (dvs. där avfall behandlas för utvinning av en användbar produkt eller för omvandling till bränsle).

Den omfattar nästan alla typer av avfall, med undantag för radioaktivt avfall, avfall som uppkommit ombord på fartyg, transporter som är underställda kraven för godkännande i förordningen om animaliska biprodukter, vissa transporter av avfall från Antarktis, import till EU av visst avfall som uppkommit inom väpnade styrkor eller hjälporganisationer i krissituationer osv.

Enligt bestämmelserna i förordningen ska en översyn av lagstiftningen ske innan utgången av 2020. I enlighet med detta påbörjade kommissionen 2017 arbetet med översynen. Syftet med översynen är att identifiera goda och dåliga metoder vid genomförandet och bedöma huruvida det har uppfyllt sina mål med hjälp av kriterierna för; effektivitet; samstämmighet i implementeringen; relevans; EU-mervärde.

I samband med översynen presenterade kommissionen i januari 2018 ett öppet samråd för att samla in synpunkter från intresserade parter. Göteborg svarade på samrådet. Man genomförde också två workshoppar för att diskutera lagstiftningen. Workshopparna genererade två [rapporter](#).

I mars 2018 publicerade den så kallade [Refitplattformen](#) sitt [yttrande](#) om lagstiftningen. Dokumentet innehåller bland annat krav på att fler typer av avfall bör läggas till listan med [grönlistat avfall](#), samt understryker de utmaningar som finns för företag på grund av den obligatorisk registrering av avfallshanterare i alla medlemsstater. Plattformen uppmanar också kommissionen att utnyttja översynen av förordningen för att få klarhet i definitioner och förbättra ömsesidigt erkännande av registreringsavgifter för avfallshantering.

Ett förslag till ny lagstiftning är en del av den europeiska gröna given, och förväntas komma under 2020.

(Uppdaterat december 2019)

Översyn av förordningen fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter

[Förordningen](#) om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter ska se till att den inre marknaden fungerar för produkter som används vid byggnads- och anläggningsarbeten. Förordningen innehåller regler för att bedöma byggprodukternas prestanda och för harmoniserade europeiska harmoniserade standarder och bedömningsdokument som ska användas i hela EU.

Förordningen definierar byggprodukter som *produkter som är avsedda att vara fästa eller byggda i byggnader och infrastrukturverk på ett varaktigt sätt*. Lagstiftningen inkluderar därav ett brett utbud av produkter, allt från till exempel cement, murbruk och plankor, fönster och dörrar, takpannor och stenar, rör med mera. Eftersom förordningen täcker så många typer av produkter, har kommissionen genomfört och genomför en lång rad översyner av lagstiftningen för att lösa problemet med fragmenteringen av den inre marknaden för byggprodukter.

I förslaget till dricksvattendirektivet, som just nu förhandlas, behandlar man bland annat frågan om material i kontakt med dricksvatten. Kommissionen föreslår att det införs bestämmelser om riskvärdering av distributionssystemen för dricksvatten. Det ska tillsammans med kommande mandat för standardisering, enligt förordningen för byggmaterial, leda till en förbättring när det gäller hur reglerna för material i kontakt med dricksvatten fungerar. Förslaget motiveras av kommissionen med att systemet för ömsesidigt erkännande inte fungerar och leder till störningar på den inre marknaden.

Lagstiftningen om byggprodukter är därav aktuell och intressant för Göteborgs del. I stadens position till dricksvattendirektivet är man ganska kritisk och tveksam till att reglera material och produkter i kontakt med dricksvatten genom byggproduktförordningen istället för genom dricksvattendirektivet. Tydliga krav på material och produkter, som även omfattar vattenleverantörens anläggningar, bör i stället införas i dricksvattendirektivet. Annars finns det risk att vattnets kvalitet äventyras. Till exempel omfattas inte alla produkttyper i förordningen, så som duschslangar som inte är byggprodukter i förordningens mening.

På grund av kopplingen mellan byggproduktförordningen och dricksvattendirektivet är det intressant att fortsatt bevaka utvecklingen kring de båda rättsakterna.

Kommissionen har genomfört en lång översyn av förordningen och publicerade i oktober en [sammanfattning](#) av översynen i form av ett arbetsdokument. Dokumentet fokuserar framförallt på de problem som uppstår i samband med gränsöverskridande handel av byggprodukter.

(Uppdaterat november 2019)

Urban mobilitet och hållbara transporter

EU-kommissionen har under mandatperioden gjort en översyn av ett stort antal lagstiftningsakter inom transportområdet. I mars 2016 lade EU-kommissionen fram [ett meddelande om genomförandet av åtagandena från Parisavtalet](#) och i juni 2016 [en europeisk strategi för utsläppsnål rörlighet](#) för att skynda på övergången till en koldioxidsnål kretsloppsekonomi som Europa behöver för att förbli konkurrenskraftigt och samtidigt tillgodose behoven av rörlighet för personer och varor. Strategin fokuserar på tre huvudområden:

1. **Högre effektivitet i transportsystemen** som bland annat innehåller digitala lösningar integrerade i hållbara transportsystem för att göra transporter säkrare, effektivare och mer inkluderande, samt utvidgade möjligheter att ta ut vägavgifter baserade på koldioxidutsläpp.
2. **Öka utsläppsnål och alternativ energi för transport** som bland annat uppmanar medlemsstaterna att utöka nätverk av offentligt tillgängliga laddningsstationer och nya anpassade tankstationer för alternativt bränsle.
3. **Fordon med låga eller inga utsläpp** som understryker vikten av innovativa projekt som leder till innovativa lösningar för fordon och transport.

[Städer](#) är viktiga aktörer för att genomföra denna strategi bland annat genom att skapa incitament för alternativa energikällor, upphandling av fordon med låga utsläpp, investeringar i ren kollektivtrafik och främjande av hållbara transportsätt genom multimodala reseinformationstjänster och cykeldelningstjänster.

Den 31 maj 2017 presenterade EU-kommissionen det första rörlighetspaketet ”[Europa på väg](#)” Det paketet omfattade en [mängd initiativ](#) för att göra trafiken säkrare, främja smarta vägavgifter och minska koldioxidutsläppen, luftföroreningarna och belastningen på vägarna. Det handlade också om att minska det administrativa krånglet för företagen samt att bekämpa olagliga anställningar och garantera arbetstagarna rimliga villkor och viloperioder.

Den 8 november 2017 presenterade EU-kommissionen sitt andra paket om ren rörlighet ”[Europa på väg: en agenda för en socialt rättvis övergång till ren, konkurrenskraftig och uppkopplad rörlighet för alla](#)”. Paketet omfattar: en [handlingsplan och investeringslösningar för en transeuropeisk utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen](#), direktivet om [rena fordon](#), ändringen av [direktivet om kombinerad transport](#), [batterinitiativet](#), direktivet om [busstransporter](#) och nya [koldioxidnormer för fordon](#).

Göteborg svarade bland annat på Näringsdepartementets remiss kopplat till [förslaget om rena fordon](#). I svaret ställer man sig bland annat negativ till att helt bygga tröskelvärdena för CO₂-utsläpp på ”*tank to wheel*” principen. Trilogförhandlingarna nådde en överenskommelse den 11 februari 2019. Miljöutskottet bekräftade överenskommelsen den 27 februari och plenumsammanträdet beslutade under april 2019.

Den 17 maj 2018 kom det tredje och sista [paketet](#) ”[Europa på väg: hållbar mobilitet i EU: säker, uppkopplad och ren.](#)” som bland annat innehåller en [strategi för automatiserad rörlighet](#), en [kontaktpunkt för sjötransport \(se nedan\)](#) och ett [förslag om att förenkla för TEN-T projekt \(se nedan\)](#).

(Uppdaterad december 2019)

Initiativet för ett "Maritime Single Window"

Initiativet ingår i det tredje och sista mobilitetspaketet "Europa på väg" som presenterades den 17 maj 2018. Sjötransportoperatörer ställs inför ett stort antal rättsligt grundade rapporteringskrav varje gång ett fartyg ankommer till eller avgår från en hamn (hamnanlopp). Rapporteringskraven är inte harmoniserade, varken mellan olika behörighetsområden inom medlemsstater eller mellan medlemsstater, vilket innebär att en tung administrativ börda läggs på operatörerna. I EU görs över två miljoner hamnanlopp om året. Personal inom sjöfartssektorn ägnar för närvarande omkring 4,6 miljoner timmar om året åt rapportering.

Genom [förslaget om en ny europeisk med en enda kontaktpunkt för sjötransport](#) "maritime single window" samlas all rapportering i samband med hamnanlopp på ett samordnat och harmoniserat sätt. Detta kommer i sin tur också att förbättra interoperabiliteten och sammanlänkningen mellan systemen, vilket gör det möjligt att dela och återanvända uppgifter på ett mer effektivt sätt, beroende på vad som är lämpligt.

Brysselkontoret bjöd in två representanter för Göteborgs hamn och ansvarig på kommissionen till en workshop om förslaget den 25 maj. Hamnen hade möjlighet att ställa frågor om förslaget och presentera sina farhågor och börja planera eventuellt påverkansarbete på ett tidigt stadium.

Göteborgs Stad har inte haft en position i ärendet och GEO har inte bedrivit någon intressebevakning gentemot europaparlamentet. Utkast till betänkande presenterades 15 oktober och ändringsförslagen 20 november. Ärendet behandlades i transportutskottet den 10 januari och omröstning i plenum blev försenat från januari. Ambitionen var ett beslut ska kunna fattas innan mandatperioden är över och det lyckades man med. Trilogien nådde en [överenskommelse 7 februari](#), som bekräftades av europaparlamentet den 18 april.

(Uppdaterat december 2019)

Rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av TEN-T investeringar

Kommissionen har under mandatperioden presenterat tre lagstiftningspaket för mobilitet med konkreta åtgärder för modernisering av transporter. Det transeuropeiska nätverket (TEN-T) ingår i transportpolitiken och syftar till att utveckla ett europeiskt nätverk av vägar, järnvägslinjer, inre vattenvägar, sjöfart, hamnar, flygplatser och järnvägar. Den består av två lager, det övergripande nätverket (omfattar alla europeiska regioner, bör vara färdig 2050) och stomnätet (viktigaste förbindelserna borde vara färdiga före 2030). De nuvarande allmänna riktlinjerna för utvecklingen av [TEN-T fastställdes genom förordning nr 1315/2013](#) och stöds av ett särskilt finansiellt instrument, Connecting Europe Facility (CEF) som beskrivs nedan.

Samtidigt som genomförandet av TEN-T har påbörjats, har stora utmaningarna i komplexa administrativa förfaranden identifierats. Implementeringsproblemen är kopplade till gränsöverskridande tillståndsgivningsprocedurer och osäkerhet i samband med vilken lagstiftning som ska tillämpas, vilket leder till förseningar och ökade kostnader. Med den [föreslagna förordningen](#) vill kommissionen påskynda genomförandet av det transeuropeiska transportnätet, minska de förseningar som uppstår i infrastrukturprojekt, underlätta deltagandet för privata investerare och klargöra reglerna för offentliga samråd.

TEN-T-projekt av gemensamt intresse föreslås få prioriterad status (snabbare förfaranden). För att integrera de olika tillståndstilldelningsförfarandena ska godkännandet av TEN-T-projekt endast hanteras av en enda myndighet som kommer att fungera som en kontaktväg för projektansvariga och investerare, istället för att kontakter ska ske med alla olika myndigheter. För att bättre samordna tillståndsprocedurer över gränserna föreslås att samordningen stärks och offentlig upphandling för gränsöverskridande projekt ska enbart behöva följa ett bestämt lands lagstiftning när projektet utförs i flera länder. Det sätter en gräns på högst tre år för hela tillståndsförfarandet. [Regionkommitténs rapport](#) antogs på plenarmötet i februari 2019, denna lyfter särskilt de lokala och regionala myndigheternas roll.

I juli 2018 utsågs Dominique Riquet (ALDE) till rapportör i transportutskottet, i september presenterades [utkast till rapport](#), som innehöll förslag till ytterligare förkortade processer. Europaparlamentets beslut fattas den 13 februari 2019. Rådet antog sin position i december 2019. Göteborg har inte antagit någon position för påverkan och GEO har därför flyttat TEN-T-förslaget enbart på bevakning.

EU-kommissionen öppnade under april 2019 ett offentligt samråd om TEN-T som SLK svarade på i juni. STRING-nätverket har antagit en position och lobbyplan. Inom STRING-nätverkets Brysselkontor har GEO självklara samverkanspartner för påverkansarbete. Dialogen om revideringen har inte inletts formellt, men STRING-kontoren har varit i kontakt med kommissionen.

(Uppdaterat december 2019)

MFF: Sammanhållningspolitiken efter 2020

EU:s sammanhållningspolitik omfattar alla regioner och städer i EU och ska stimulera framväxten av arbetstillfällen, företagets konkurrenskraft, den ekonomiska tillväxten och hållbar utveckling.

Pengarna för sammanhållningspolitiken fördelas utifrån tre strukturfonder: [Europeiska regionala utvecklingsfonden](#) (ERUF), [Europeiska socialfonden](#) (ESF) och [Sammanhållningsfonden](#). Finansiering från sammanhållningsfonden tillfaller de EU-medlemsländer som har ett BNP lägre än 90 procent av EU-27-genomsnittet och berör därmed inte Sverige. Programmen regleras genom förordningen om gemensamma bestämmelser.

EU-kommissionens förslag

Den totala budgeten för EU-kommissionens förslag till sammanhållningspolitiken som presenterades 2018 är 373 miljarder euro. Precis som tidigare får alla regioner ta del av finansiering på grundval av följande tre kategorier: mindre utvecklade regioner, övergångsregioner och mer utvecklade regioner. Kategorierna beräknas utifrån klyftan mellan en regions BNP per invånare och EU-genomsnittet. Nytt i detta förslag är att man förutom BNP per invånare också introducerar kriterier kring ungdomsarbetslöshet, låg utbildningsnivå, klimatförändringar samt mottagande och integrering av migranter för att bättre avspegla den socioekonomiska situationen.

Fem politiska mål

Förslaget går ifrån elva tematiska mål för perioden 2014–2020, till fem politiska mål för den nya perioden 2021–2027:

1. Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling
2. Ett grönare och koldioxidsnålare Europa genom ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, klimatanpassning, riskförebyggande och riskhantering
3. Ett mer sammanlänkat Europa genom förbättrad mobilitet och regional IKT
4. Ett mer socialt Europa genom den europeiska pelaren för sociala rättigheter
5. Ett Europa närmare medborgarna genom hållbar och integrerad utveckling av stads-, landsbygds- och kustområden och lokala initiativ.

ERUF

För Sveriges del är förslaget att 85 % av de tilldelade medlen inom Regionalfonden ska gå till insatser för att stödja forsknings- och innovation, främja konkurrenskraft hos små- och medelstora företag liksom energi- och klimatomställningsåtgärder för att bidra till ett grönare Europa.

Det urbana perspektivet

Urbana frågor kommer specifikt att prioriteras inom ramen för ERUF. Sex procent av fondens medel öronmärks för investeringar i hållbar stadsutveckling. Dessutom föreslås ett europeiskt stadsinitiativ, vilket är ett nytt instrument som ska stödja kapacitetsuppbyggnad för aktörer, innovativa åtgärder, kunskap, policyutveckling och kommunikation på området hållbar stadsutveckling. Genom stadsinitiativet samlas alla verktyg för stadsutveckling i ett enda program som ska genomföras genom direkt eller indirekt förvaltning (UIA, UDN etc.). Initiativet kopplas också till det arbete som sker inom urbana agendan.

Enligt förslaget kommer Interregprogrammen även fortsättningsvis finansieras inom ramen för ERUF. Totalt föreslås Interregprogrammen tilldelas 9,5 miljarder euro under 2021–2027. Nytt i förslaget är att man i större utsträckning riktar in sig på gränsområden med mycket samverkan, för att stödja mer

institutionellt samarbete och hjälpa till att utveckla gemensamma tjänster av allmänt intresse. Även regioner med liknande förutsättningar för smart specialisering ska få mer ekonomiskt stöd för att kunna samarbeta.

En annan nyhet är att man inom alla sammanhållningspolitikens fem mål kan använda delar av sina anslag för att finansiera projekt var som helst i EU tillsammans med andra regioner. På så vis ska Interregs mervärde integreras i alla sammanhållningspolitiska program.

Europeiska Socialfonden plus

Europeiska Socialfonden Plus (ESF+), har blivit allokerad 101,2 miljarder euro. Inom ESF+ har man slagit samman dagens ESF med Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt (FEAD), ungdomssysselsättningsinitiativet (YEI), programmet för sysselsättning och social innovation (EaSI) och EU:s folkhälsoprogram. Fördelning:

- 100 miljarder euro: ESF och FEAD som administreras genom delad förvaltning mellan medlemsstaterna och kommissionen.
- 0,761 miljarder euro: Programmet för sysselsättning och social innovation som förvaltas direkt av kommissionen
- 0,413 miljarder: EU:s folkhälsoprogram, direktförvaltas av kommissionen.

Fondens syfte är, precis som tidigare, att stärka den sociala sammanhållningen, öka den sociala rättvisan och stärka konkurrenskraften i hela EU. Fonden fokuserar på tre huvudområden (sysselsättning, utbildning och social integration) som sedan delas upp i särskilda mål.

Enligt kommissionens förslag ska den del av ESF+ som omfattas av delad förvaltning fortsatt vara en del av sammanhållningspolitiken och till största delen regleras av förordningen om gemensamma bestämmelser (KOM(2018) 375). Nytt är att fonden ska användas för att genomföra den europeiska pelaren för sociala rättigheter och att fonden knyts ännu mer till de landspecifika rekommendationerna i den europeiska planeringsterminen.

Några andra nyheter är: minst 25 % ska användas för social integration och fattigdomsminskning, vilken är en ökning med 5 %; integration av tredjelandsmedborgare (lagligt bosatta flyktingar, invandrare och romer) fortsätter finansieras under ESF och kompletteras de kortsiktiga åtgärder som sker inom AMIF; minst 10 % av ESF+-medlen ska gå till ungdomsinsatser som främjar ungdomssysselsättning; Community-led local development (CLLD) förblir i en särskild bestämmelse som uppmuntrar medlemsstater att stödja social innovation; minst 4 % av ESF+ ska gå till stöd för dem som har det sämst ställt (tidigare FEAD). Några av de farhågor som finns kring det nya förslaget är att man lagt Regionalfonden (ERUF) och ESF+ under olika budgetrubriker vilket tyder på att kommissionen vill särskilja dem snarare än att öka integrationen mellan de båda. En annan farhåga är att man i partnerskapsprincipen nämner arbetsmarknadens parter och det civila samhället, men inte lokala myndigheter.

Förhandlingarna och Göteborgs position

Kort efter att kommissionen presenterat sitt förslag i maj 2018, skickade Näringsdepartementet ut en nationell remiss. För första gången gick denna typ av remiss inte enbart till regional nivå utan också ett fåtal städer, däribland Göteborg. Staden och de tre andra storstäderna svarade på remissen och baserat på dessa svar togs gemensamma konkreta ändringsförslag fram. Ändringsförslagen tar bland annat upp att städerna bör få en starkare roll i programmeringen, genomförandet och utvärderingen

av fonderna. För att sprida städernas synpunkter har en rad möten har genomförts med bland annat europaparlamentariker, andra europeiska städer och representanter från den svenska regeringen.

I december 2018 röstade Europaparlamentets sysselsättningsutskott om ESF+. Inför omröstningen om tog de fyra storstäderna fram en gemensam lista på de ändringsförslag man önskade stödja. Omröstningen fick ett lyckat utfall bland annat genom att den lokala nivåns roll stärks, och genom att en artikel om att ESF+ bör stödja integrerade territoriella investeringar lades till. I januari 2019 antogs rapporten i plenum, och bildar därmed Europaparlamentets förhandlingsmandat i de fortsatta förhandlingarna. På grund av valet till Europaparlamentet tog förhandlingarna en paus under våren. Under hösten har ett beslut tagits om att inleda triloggen mellan parlamentet, rådet och kommissionen.

För ERUF har Europaparlamentet antagit sitt förhandlingsmandat. Dock har rådet inte kommit lika långt i sina förhandlingar av denna rättsakt, inga trilogförhandlingar har därmed påbörjats. Rådet har föreslagit att trilogförhandlingarna inleds när institutionerna har kommit överens om relevanta aspekter i förordningen om gemensamma bestämmelser.

När det kommer till förhandlingarna av förordningen om gemensamma bestämmelser, det vill säga den förordning som reglerar alla strukturfonder, så antog Europaparlamentet sitt förhandlingsmandat i februari. Fyra formella trilogmöten ägde rum innan avbrottet för valet. Det nya parlamentet har nu också inlett två trilogmöten (3 oktober och 12 november) för att diskutera block 2 och 5 av förslaget.

MFF förhandlingarna

Den slutgiltiga förhandlingen är dock beroende på när man kommer överens om den övergripande långtidsbudgeten (MFF). Inget slutgiltigt beslut om sammanhållningspolitiken kan tas förrän långtidsbudgeten är beslutad. Den 5 december 2019 presenterade det finska ordförandeskapet en reviderad förhandlingsbox med siffror inför Europeiska rådets toppmöte den 12-13 december.

I finska ordförandeskapets förslag, föreslås en minskning av EU:s budget från det initialt föreslagna 1,114% av EU27:s BNI till 1,07% av EU27:s BNI. Det reviderade förslaget för förhandlingen av långtidsbudgeten är 1 087 miljarder euro.

Vad gäller sammahållningspolitiken handlar det om ca 3% minskning på det globala beloppet och ca 8–10% minskning jämfört med tidigare medel.

(Uppdaterad december 2019)

MFF: Horisont Europa – EU:s ramprogram för forskning och innovation

Den 7 juni 2018 publicerade EU-kommissionen [förslaget för Horisont Europa](#), ramprogrammet för forskning och innovation efter 2020. Förslaget innehåller en strategisk och problemorienterad inställning till forskning och innovation och en budget på 100 miljarder euro för perioden 2021–2027:

- 97,6 miljarder euro under Horisont Europa (varav 3,5 miljarder euro kommer att fördelas under InvestEU-fonden) och,
- 2,4 miljarder euro för Euratoms forsknings- och utbildningsprogram.

Pelare 1: Öppen vetenskap ska stödja forskningsprojekt som definieras och drivs av forskare genom Europeiska forskningsrådet (ERC), stipendier och utbyten för forskare och investeringar i excellenta forskningsinfrastrukturer.

Pelare 2: Globala utmaningar och industriell konkurrenskrafts pelaren (52,7 miljarder euro) ska stödja direkt forskning kring samhällsutmaningar, förstärka den tekniska och industriella kapaciteten och sätta upp EU-omfattande uppdrag med ambitiösa mål som tar itu med några av EU:s största utmaningar ("missions"). Det omfattar också aktiviteter som Gemensamma forskningscentret (GFC) bedriver (2,2 miljarder euro).

Pelare 3: Öppen Innovation (13,5 miljarder euro) syftar till att göra Europa till en föregångare för marknadsskapande innovation via europeiska innovationsrådet (10 miljarder euro). Satsningar under pelare 3 förväntas utveckla det övergripande europeiska innovationslandskapet, bland annat genom att ytterligare stärka europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) för att främja integrationen av företag, forskning, högre utbildning och entreprenörskap (3 miljarder euro).

Horisont Europa förslaget består av ett antal nyheter jämfört med Horisont 2020:

- Ett nytt europeiskt innovationsråd (European Innovation Council) under pelaren 3 (Öppen Innovation), som ska stödja banbrytande innovation.
- Så kallade "Missions" införs inom pelare 2. Tanken är att de ska utvecklas tillsammans med medborgare, intressenter, Europaparlamentet och medlemsstaterna.
- Nya typer av europeiska partnerskap för att effektivisera finansieringslandskapet.
- Förenkling av regler för att öka rättssäkerheten och minska den administrativa bördan.

I förslaget betonas även vikten av att främja synergieffekter med andra EU-program för att öka spridning och upptagande av forsknings- och innovationsresultat på nationell och regional nivå.

Förhandlingarna av förslaget

En trepartsförhandling (trilog) inleddes i början av 2019. Detta resulterade i en [partiell politisk överenskommelse](#) som formellt godkändes av de två lagstiftande institutionerna i april.

Parterna kommit överens om att en stor del av Horisont Europas budget bör öronmärkas för insatser kopplat till miljön och klimatåtgärder. Man har även kommit överens om partnerskapsområdena samt fem områden för möjliga uppdrag eller "missions":

- Uppdragsområde 1: Klimatanpassning inklusive samhällsomvandling
- Uppdragsområde 2: Cancer
- Uppdragsområde 3: Friska oceaner, hav samt kust- och inlandsvatten
- Uppdragsområde 4: Klimatneutrala och smarta städer
- Uppdragsområde 5: Markhälsa och livsmedel

Förhandlingarna kring budgeten för programmet kvarstår dock. Europaparlamentet har efterfrågat en ökad budget för forsknings- och innovationsprogrammet (120 miljarder euro jämfört med kommissionens förslag på 100 miljarder).

Missions: ett nytt sätt att koppla samman forskning och innovation med lokala samhällsutmaningar

Missions definieras som strategiskt riktade forsknings- och innovationsmål/uppdrag och satsningar för att ta itu med problem som påverkar medborgares dagliga liv. Syftet är att skapa en starkare koppling mellan EU:s forskning och innovation och samhällets och allmänhetens behov; med stor synlighet och stort genomslag. Dessa uppdrag kommer att vara tvärsektoriella, kommer inte nödvändigtvis ha någon specifik budget avsatt, utan kommer att styra inriktningen på olika utlysningar i flera kluster. EU-kommissionen vill tillsammans med olika aktörer utforma "Missions" utifrån konkreta lokala utmaningar och lösningar som betyder något för medborgarna (skapa god livskvalitet, hälsosamma städer, bättre luftkvalitet, lättillgängliga och gröna städer etc.).

Ett specifikt Missionsområde planeras beröra klimatneutrala och smarta städer. EU-kommissionen har bland annat tillsatt rådgivande styrelser sk. Missions Boards. Bland personerna som utsetts till styrelsen för Mission om klimatneutrala och smarta städer finns Anna Lisa Boni från Eurocities, och från tidigare minister Allan Larsson.

Horisont Europa – Den strategiska planeringen av programmet har påbörjat

Kommissionen har under 2019 börjat förbereda detaljerna kring genomförandet och utformningen av Horisont Europa utifrån de generella målen. Denna "strategiska planering" pågår separat från den övergripande lagstiftningen. Genom detta ämnar kommissionen utforma en plan där man definierar utformningen av programmet, de så kallade "Missions" samt de olika partnerskapen som programmet omfattar. Processen kommer även att tydliggöra målen för programmet och hur olika delar av Horisont Europa passar ihop i praktiken.

Co-design: Kommissionens öppna samråd – aktörer har skickat in synpunkter

Kommissionen har under hösten vid flera tillfällen uppmanat intressenter att dela med sig av synpunkter, prioriteringar och idéer i olika forum. Ett första utkast på strategisk plan presenterades till allmänheten under juni. Den 26 – 27 september arrangerade EU-kommissionen [European Research and Innovation Days](#) i Bryssel för att diskutera utformningen av Horisont Europa. Ett tredje samrådsdokument, publicerades i oktober, där paraplyorganisationer och internationella aktörer med en andel i Horisont Europa kunde ge synpunkter. Alla synpunkter ska bidra till utformningen av den strategiska planen.

Vad händer nu?

När Horisont Europas strategiska plan är klar, ska särskilda sektorsspecifika programkommittéer utformas, vars uppgift kommer att vara att ta fram arbetsprogrammen som presenterar utlysningarna. I nuläget diskuteras EU:s långsiktiga budgetram (MFF) samt hur man på EU-nivå kan uppnå synergier mellan de olika programmen och undvika överlappningar.

(Uppdaterad december 2019)

MFF: Erasmus+ - programmet för utbildning, ungdom och idrott

[Erasmusprogrammet](#) är EU:s finansieringsprogram som riktar sig mot skolor, yrkesutbildning, högre utbildning och vuxenutbildning – samt berör ungdoms- och idrottsfrågor.

I den nya programperioden önskar EU-kommissionen jobba vidare med de delar av programmet som fungerar bra i dagsläget, men vill skala upp antalet deltagare. För att programmet skall nå och nyttjas av 12 miljoner människor i den kommande programperioden, jämfört med de 4 miljoner som deltagit i den innevarande programperioden, föreslår kommissionen en fördubbling av programmets budget. Budgeten ökar i förslaget från 14,7 miljarder euro till 30 miljarder euro (varav 25,9 miljarder euro till utbildning, 3,1 miljarder euro till ungdomsfrågor och 0,550 miljarder euro till idrott).

Erasmusprogrammet väntas genom förslaget bli mer inkluderande och kommissionen vill se en ökad användning av medel av framförallt de personer som av olika anledningar tidigare inte sökt till, eller haft tillgång och kunskap om, programmet. Detta kan röra sig om personer som har svaga socio-ekonomiska förutsättningar, funktionsvariation, migrantbakgrund eller kommer från isolerade områden. Det ska även bli lättare för små organisationer och gräsrotsorganisationer att få tillgång till programmet. Dessutom vill kommissionen lägga resurser på att förenkla ansökningsprocessen, även detta för att tillgängliggöra programmet för fler och att minimera tiden som behöver spenderas på administration. Det nya programmet kommer även att gynna aktiviteter som främjar bl.a. ökad kännedom om EU samt möjligheter att främja framtidens kompetensområden (ex. digital kompetens och kompetens inom AI). Ett nytt initiativ - DiscoverEU kommer ingå i Erasmus. Genom DiscoverEU får 18-åringar från EU:s medlemsstater möjlighet att gratis ta del av Interrail-pass för att resa runt och upptäcka Europa.

Kommissionens lagförslag publicerades i maj 2018, den 26 november 2018 antog rådet en [partiell allmän riktlinje](#) rörande Erasmus+, vilken kommer att användas som stöd i förhandlingarna. Regionkommittén bidrog med ett [yttrande](#) i februari 2019. [Parlamentets position](#) antogs i mars 2019. **Parlamentet föreslår en tredubbling av budgeten** för att kunna tillvarata och skapa möjligheter för det tredubblade antalet användare i Kommissionens förslag.

Förhandlingar mellan institutionerna:

Under hösten har triologförhandlingarna för Erasmus + ägt rum och man har nu enats om att förordningen ska innehålla ett separat kapitel om inkludering och att man ska öka möjligheterna för människor som tidigare inte deltagit i programmet. Medlemsländerna måste utarbeta en plan för att uppmuntra de som har svårigheter att delta i programmet. Man har också lyft vikten av att skapa fler möjligheter för virtuellt samarbete och virtuellt lärande i framtiden.

Några frågor är fortfarande öppna och kommer diskuteras vidare under 2020, som till exempel budget, styrningsmodell och nya aktiviteter som kommer att inkluderas i Erasmus +. Artiklarna om tredjeländers deltagande i programmet väntar på ytterligare information om Brexit.

(Uppdaterad december 2019)

MFF: Life - Programmet för miljö och klimatåtgärder 2021-2027

EU är en global ledare när det kommer till miljö- och klimatområdet, och miljöfrågan är en prioriterad punkt på EU-agendan. Under de senaste 40 åren har EU infört ett brett spektrum av miljöpolitik, fonder och verktyg – varav Life-programmet är ett av dessa initiativ. Life står för "L'Instrument Financier pour l'Environnement" (Det finansiella instrumentet för miljön), och programmet inrättades för första gången år 1992.

För den kommande programperioden föreslår kommissionen en ökning med nästan 60% av Life-programmet, från 3,46 miljarder euro till 5,45 miljarder euro. Förslaget bygger i mångt och mycket vidare på det nuvarande Life-programmet. Nyheter från det här förslaget är ett ökat fokus på ren energi och ett ökat fokus på biologisk mångfald, där man inrättar två specifika underprogram för dessa områden. Man har också försökt göra programmet mer flexibelt så att det ska finnas möjlighet att ta itu med nya prioriteringar som uppkommer under programperioden.

Förslaget delar upp programmet i två huvudsakliga verksamhetsområden med fyra underprogram:

- Miljö (3,5 miljarder euro)
  - Natur och biologisk mångfald (2,150 miljarder euro)
  - Cirkulär ekonomi och livskvalitet (1,350 miljarder euro)
- Klimatpolitik (1,95 miljarder euro)
  - begränsning av och anpassning till klimatförändringar (0,950 miljarder euro)
  - övergång till ren energi (1 miljard euro).

I oktober 2018 lämnade Regionkommittén in sitt yttrande där man lyfte fram en oro för att de tillgängliga fonderna för lokala myndigheters projekt relaterade till klimat- och energipolicy skulle kunna minska i den kommande långtidsbudgeten. I december samma år antog Europaparlamentet sin position, i vilken man föreslår att budgeten för det nya LIFE programmet skall uppgå till 7,27 miljarder euro. Den största delen av finansieringen (73%) ligger fortsatt i miljöportföljen. Även rådet antog sitt förhandlingsmandat i december, och detta stödjer kommissionens föreslagna budgetallokering.

I januari i år, inleddes trilogförhandlingarna. Under förhandlingarna har man bland annat behandlat aspekter så som kapacitetsuppbyggnadsprojekt, geografisk balans mellan Life-utgifterna; kvaliteten på projekt som urvalskriterier, samfinansieringsfrekvens, utvärdering. Den tredje trilogförhandlingen ägde rum i mars och resulterade i en partiell politisk överenskommelse. Det slutliga beslutet om Life beror emellertid på det slutgiltiga anslagsbeloppet som förhandlas inom ramen för den fleråriga budgetramen 2021-2027.

(Uppdaterad december 2019)

MFF: Fonden för ett sammanlänkat Europa (Connecting Europe Facility) 2021-2027

Fonden för ett sammanlänkat Europa är EU:s program för förbättringen av Europas transport-, energi- och digitala nät. [Kommissionen föreslog en budget på 42,3 miljarder euro](#) (för EU-27) för stöd till projekt som förbinder regioner, de "transeuropeiska näten". Ökade investeringar på strategisk infrastruktur och digitalisering är avgörande för tillväxt, skapandet av arbetstillfällen och väsentligt för att ta itu med gemensamma utmaningar, t.ex. minskade koldioxidutsläpp och demografiska förändringar. Hela 60 % av fondens anslag ska avsättas för att bidra till att klimatmålen nås.

Extra tyngdpunkt läggs på synergier av investeringar som sammankopplar transport, energi och digitalisering, till exempel att kommande utlysningar riktas mot uppkopplad mobilitet; alternativa bränslen, laddningsinfrastruktur. Även synergier med andra stödprogram och instrument lyfts.

- **Transport** tilldelas i förslaget 30,6 miljarder euro. Den ska bidra till utfasningen av fossila bränslen genom att prioritera miljövänliga transportmedel (som järnvägstransporter) och genom att vidareutveckla laddningsstationer för alternativa drivmedel. Det föreslås också att fonden lägger större vikt vid modernisering av näten, framförallt för att göra dem tryggare och säkrare.
- **Energidelen** på 8,7 miljarder euro ska bidra till övergången till ren energi och slutföra energiunionen. Energiunionens syfte är att energisystemet ska bli mer sammankopplat, smartare och digitaliserat. Fokus är gränsöverskridande förnybara energiprojekt, driftskompatibilitet av nätverk och bättre integrering av den inre energimarknaden.
- Det **digitala anslaget** på 3 miljarder euro syftar till att förbättra digital anslutning genom att skapa bredbandsnät med hög kapacitet, höja säkerheten och för bättre förutsättningar och tillgång till digitala tjänster. Det kan exempelvis finansiera projekt som syftar till att tillhandahålla 5G-nätverk längs viktiga transportaxlar, anslutning för sjukhus eller skolor, höja cybersäkerheten och trådlös anslutning i en kommun.

I september 2018 beslutade stadsledningskontoret att Göteborg inte skulle anta en position för påverkan, så GEO har flyttat CEF-lagstiftningen från påverkan till bevakning. Regionkommittén antog sin [rapport](#) redan i oktober. Parlamentet antog sin [position](#) och ville öka anslaget rejält och vill att EU-kommissionen presenterar ett ramprogram för hela perioden för att göra det lättare för medlemsstaterna att planera stora projekt i tid.

Institutionernas förhandlingar

Triloger avslutades den 8 mars 2019 med ett preliminärt beslut (som inte täcker budgeten eller tillgången för tredjeländer). Det preliminära avtalet godkändes av [Coreper den 14 mars 2019](#). Texten antogs av parlamentet den 17 april 2019. Trilogförhandlingar kan starta igen så fort den långsiktiga EU-budgeten är överenskommen, för att lösa alla återstående frågor vid andra behandlingen. I finska ordförandeskapets reviderade förhandlingsbox för långtidsbudgeten som presenterades i december 2019 har man minskat budgetanslaget till CEF programmet med totalt 18%.

Det kommer vara viktigt för Staden att framöver vara aktiv för att påverka arbetsprogrammen och utlysningarna i nya CEF, och Sveriges och Västsveriges positioner, så att Göteborg och Göteborgs hamn har möjlighet att finansiera viktig infrastruktur under kommande programperiod.

(Uppdaterad december 2019)

MFF: Ett program för ett digitalt Europa

EU-kommissionen har presenterat ett nytt program för ett [digitalt Europa](#) med investeringar på 9,2 miljarder euro. Målen är att stärka EU:s digitala kapacitet och teknikanvändning (datoranvändning, data, cybersäkerhet, AI etc); se till att alla medborgare och företag i alla regioner och sektorer har möjlighet att användas sig av teknikens möjligheter. Man vill dessutom vara förberedd för teknikutveckling och bygga världsledande anslutningsinfrastruktur.

Förslaget är inriktat på fem områden som bygger på åtgärdsplaner och strategier som har presenterats inom ramen för strategin för en digital inre marknad:

- **Högpresterande datorsystem:** 2,7 miljarder euro ska gå till projekt för att utveckla och stärka användningen av superdatorer och databehandling, avgörande för utvecklingen på många områden – alltifrån hälso- och sjukvård till förnybar energi, bilsäkerhet och cybersäkerhet.
- **Artificiell intelligens:** 2,5 miljarder euro ska bidra till att sprida artificiella intelligens (AI) i hela EU:s ekonomi och i det europeiska samhället. Syftet är att öka investeringarna och maximalt utnyttja AI, samtidigt ta hänsyn till de samhällsekonomiska förändringar som AI för med sig, med lämpliga etiska och rättsliga ramar.
- **Cybersäkerhet och förtroende:** 2 miljarder euro ska investeras i skyddet av EU:s digitala ekonomi genom att cyberförsvaret stärks och EU:s cybersäkerhetsbransch främjas, genom investering i den senaste utrustningen och infrastrukturen för cybersäkerhet och genom stöd till utveckling av den kompetens som behövs.
- **Avancerad digital kompetens och färdigheter:** 700 miljoner euro ska se till att arbetstagare och elever, och små och medelstora företag och offentliga förvaltningar, har möjlighet att skaffa avancerad digital kompetens med hjälp av kortvariga och längre kurser och arbetsplatspraktik, oavsett i vilket medlemsland de är bosatta i.
- **Bred användning av digital teknik i hela ekonomin och samhället:** 1,3 miljarder euro ska gå till den digitala omvandlingen av offentlig förvaltning och offentliga tjänster och till att skapa EU-övergripande driftskompatibilitet och underlätta tillgången till teknik och kunskap för alla företag, särskilt för de små och medelstora företagen. Ett nätverk av europeiska digitala innovationsknutpunkter (EDIH) föreslås i programmet som kommer att ge företag, särskilt små och medelstora företag, och myndigheter tillgång till teknisk expertis. Dessa knutpunkter kommer att sammanföra branscher, företag och myndigheter som är i behov av nya tekniska lösningar med företag som har marknadsfärdiga lösningar. Med en bred geografisk täckning över hela Europa, kommer knutpunkterna att spela en central roll i genomförandet av programmet.

Synergier

Programmet för ett digitalt Europa utgör ett komplement till en rad andra program som stöder den digitala omvandlingen, t.ex. Horisont Europa och de digitala aspekterna av Fonden för ett sammanlänkat Europa, men även ett komplement till strukturfonderna. Kommissionen vill säkerställa att programmet är i linje med det som planeras i de regionala operativa programmen och skapa synergier mellan programmen. Kommissionen har uttryckt att de gärna vill ha input från regionerna angående de lokala och regionala behoven och prioriteringarna samt skapa en länk till smart specialiseringsstrategierna.

Institutionernas förhandlingar

Regionkommitténs [yttrande](#) antogs den 5 december 2018. Regionkommittén välkomnar programmet men lyfter fram vikten av de lokala och regionala myndigheternas roll vid implementering, och menar på att vid etableringen av nätverket för digitala innovationsknutpunkter är det viktigt att ha en god spridning mellan regionerna. Man önskar också se en snabb standardisering av 5G nätverk för att binda ihop Europa. Enligt Markku Markkula (FI/EPP), som är rapportör för regionkommitténs yttrande, behövs regioner och städer som pionjärer för Digital Europe programmet.

Rådet antog en [partiell allmän riktlinje](#) den 4 december. Europaparlamentet antog sin [position](#) den 13e december, där man trycker på nödvändigheten i att stötta små- och medelstora företag samt tillhandahållande av relevanta utbildningsprogram. Vad gäller de europeiska digitala innovationsknutpunkter (European Digital Innovation Hubs, EDIH) så önskar man etablera en knutpunkt per medlemsstat under första året. Rapporten trycker också på vikten av att skapa en mer jämställd IKT sektor.

Efter trepartsförhandlingarna, kom Europaparlamentet och rådets representanter fram till en [partiell politisk överenskommelse](#) den 13 februari. Denna överenskommelsen har därefter godkänts av [rådet i mars](#) och [Europaparlamentet i april 2019](#).

I överenskommelsen ingår inte budgetrelaterade frågor eller andra frågor som diskuteras i förhandlingarna om EU:s nästa fleråriga budgetram. Förhandlingarna kring budgeten för programmet kvarstår: den slutgiltiga budgeten för programmet beror på resultatet av medlemsländernas förhandlingar kring långtidsbudgeten 2021–2027.

Ett samråd för den strategiska inriktningen för de två första åren av programmet publicerades under sommaren. Den strategiska inriktningen ska visa vilka prioriteringar som bör göras de första åren.

(Uppdaterad december 2019)

EU:s strategi för en digital inre marknad

Digitalisering påverkar större delar av dagens samhälle och därför betraktas en digital strategi som nödvändig för att stimulera innovation och stärka Europas tillväxt och konkurrenskraft. Genom 2020-strategin införde EU-kommissionen en "digital agenda för Europa" som ett av de sju flaggskeppsinitiativen. Man erkände därmed att användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) kommer att spela en avgörande roll för att kunna uppnå EU:s mål till 2020. EU-kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker uttryckte i början av sin mandatperiod en vilja att förbättra användningen av IKT och digitala möjligheter för att kunna uppnå en mer sammankopplad digital inre marknad.

År 2015 presenterade EU-kommissionen ett meddelande om kommande åtgärder i form av [en strategi för en digital inre marknad i Europa](#). Strategin, som består av 16 nyckelinitiativ indelade under tre övergripande pelare, syftar till att få EU:s inre marknad att fungera väl i en alltmer uppkopplad och digital ekonomi, och den innehåller både lagstiftande och icke lagstiftande förslag. De tre övergripande områdena som står i fokus i kommissionens strategi är [tillgänglighet](#), [rätt förutsättningar](#) samt [ekonomi och samhälle](#). För att förverkliga den europeiska digitala inre marknaden har kommissionen föreslagit ett antal initiativ och åtgärder under varje pelare. EU-kommissionens strategi för den digitala inre marknaden sågs över i maj 2017 genom [meddelandet A Connected Digital Single Market for All](#). I denna halvtidsöversyn presenterades de 35 lagstiftningsförslag och politiska initiativ som lagts fram och kommissionen har fastställt tre huvudområden där ytterligare åtgärder behövdes på EU-nivå, nämligen att vidareutveckla den **europeiska dataekonomin** till dess fulla potential, skydda Europas tillgångar genom att ta itu med **utmaningar på området IT-säkerhet**, samt främja **molnbaserade Online plattformar** som ansvarstagande aktörer i ett rättvist internetekosystem.

I maj 2018, presenterade EU-kommissionen ett nytt meddelande " [Completing a trusted Digital Single Market for all](#)", i vilket man bland annat lyfte vikten av dataekonomin och skyddet av personuppgifter. Europeiska rådet uppmanade alla inblandade institutioner att säkerställa överenskommelse och implementering av pågående förslag. I november 2019, var 28 av de 30 föreslagna lagstiftningsinitiativen politiskt överenskomna eller färdigställda av Europaparlamentet och ministerrådet.

EU-kommissionen har under 2019 publicerat ett [faktablad](#) där man sammanfattar vad man har åstadkommit under mandatperioden inom olika områden.

För att **öka den europeiska digitala anslutningen**, har EU investerat i den digitala sektorn: 41,3 miljarder euro genom den Europeiska Fonden för Strategisk investering (EFSI), 14 miljarder euro genom strukturfonderna samt genom WiFi4EU kuponger (2800 kommuner har fått ta del av 15 000€ för att skapa WiFi hotspots i offentliga platser). EU har skapat bättre förutsättningar för lanseringen av 5G-anslutningar och genomförandet av e-samhället har förbättrats genom en "Single Digital Gateway".

För att **bryta ned digitala hinder för konsumenter och företag** har EU säkerställt att roaming avgifter tas bort för resenärer inom EU, omotiverad geoblocking av digitala tjänster och produkter tas bort, samt att regler vad gäller gränsöverskridande handel är i linje med dagens digitala samhälle.

För att **säkerställa att EU är redo för den digitala framtiden**, har EU-kommissionen under Junckersmandatperiod strategiskt arbetat med AI och robotik, investerat i europeisk superdatorinfrastruktur i världsklass och högpresterande datoranvändning (HPC) samt ökat EU:s

arbetet med att utveckla cybersäkerheten inom EU. Detta kommer fortsättas under Digitala Europa. (uppdaterat januari 2020)

Artificiell intelligens

I april 2018 skrev 25 europeiska länder [under en förklaring om samarbete](#) om artificiell intelligens. EU-kommissionen antog den 25 april 2018 ett [meddelande om artificiell intelligens för Europa](#). Kommissionen föreslog en tredelad strategi: ökade offentliga och privata investeringar, förberedelser för socioekonomiska förändringar som AI kan medföra samt en etisk och rättslig ram.

Kommissionen kommer att stödja grundforskning, bland annat genom att öka investeringarna i AI inom ramen för 2020-programmet för forskning och innovation (1,5 miljarder euro 2020) Dessutom kommer Europeiska fonden för strategiska investeringar att användas för att ge företag och nystartade företag kompletterande stöd till investeringar i AI. Totalt siktar fonden mot att mobilisera mer än 500 miljoner euro i totala investeringar till slutet av 2020 i flera viktiga sektorer. Finansieringen kommer fortsätta även inom EU-fleråriga budgetram (2021-2027).

En rad initiativ presenterades för att främja tillgång till "data" som är en viktig ingrediens, t.ex. ett [uppdaterat direktiv om information från den offentliga sektorn](#) och digital omställning av hälsa och omsorg.

EU-kommissionen presenterade i december 2018 en [samordnad plan för artificiell intelligens](#) som syftar till att samordna strategierna med de nationella strategierna för AI. Man [förbereder](#) ett vägledningsdokument om tolkningen av [produktansvarsdirektivet](#). I april 2019 antog EU-kommissionen meddelandet [Att skapa förtroende för människocentrerad artificiell intelligens](#)

En [högnivågrupp med 52 experter](#) på artificiell intelligens bestående av företrädare från akademien, det civila samhället och industrin har skapats, som har till syfte att stödja genomförandet av den europeiska strategin för AI. I april 2019 publicerade högnivågruppen sina [etiska riktlinjer för pålitlig artificiell intelligens](#). Riktlinjerna är ett icke bindande dokument. Dessutom arbetar högnivågruppen med att fastställa icke-bindande regler för att främja europeiska investeringar i AI före sommaren 2019.

En [europeisk AI-allians](#), som inkluderar företag, konsumentorganisationer, fackföreningar och andra företrädare för det civila samhället är sedan juni 2019 öppet för registrering. AI-alliansen ska samla erfarenheter, utbyta åsikter och utveckla gemensamma åtgärder för att uppmuntra utvecklingen av AI.

Kommissionens nätverk av [digitala innovationsknutpunkter](#) med inriktning på AI inom tillverkning och stordata, kommer vara viktiga aktörer för samordning.

Några exempel på europeiska projekt som finansieras av EU: [MURAB](#) - AI hälsa, [Aeroarms](#) - AI industri, [Bridget](#) - AI kultur.

(Uppdaterat december 2019)

Uppkopplade och automatiserade fordon

EU-kommissionen antog år 2016 en strategi för [samverkande intelligenta transportsystem](#) (C-ITS), vilken har beskrivits som en milstolpe för samverkande, uppkopplad och automatiserad rörlighet inom EU. Strategin syftar till att möjliggöra spridning av fordon som kommunicerar med såväl varandra som med infrastrukturen på EU:s vägar från och med år 2019. På så sätt förväntas europeiska vägar bli säkrare och energiförbrukningen minska och på längre sikt underlätta för integrering av automatiserade fordon i transportsystemet.

Den 17 maj 2018 presenterade EU-kommissionen det tredje och sista delen av [rörlighetspaketet "Europa på väg: hållbar mobilitet i EU: säker, uppkopplad och ren."](#) som bland annat innehåller en [strategi för automatiserad rörlighet](#). I den förklaras uppkopplad och automatiserad mobilitet som ska göra Europa världsledande när det gäller helt autonoma och säkra mobilitetssystem. Med grund i denna strategi öppnade EU-kommissionen för [samråd](#) om rekommendationer för uppkopplad och automatiserad mobilitet mellan slutet av oktober och början av december 2018. Syftet var att identifiera de främsta utmaningarna kopplat till introducering av uppkopplad och automatiserad mobilitet utifrån aspekter som cybersäkerhet, dataskydd och 5G-teknologi.

Kommissionen har tillsammans med medlemsstaterna även arbetet fram [riktlinjer](#) för EU-godkännande av automatiserade fordon, vilka presenterades den 9 april 2019. Typgodkännande av automatiserade fordon är nu tillåtet med ett EU-undantagsförfarande under perioden tills EU-regler har antagits.

Under 2019 lanserades en [andra upplaga](#) av riktlinjer för utveckling och implementering av trafikstrategier för hållbar urban rörlighet (Sustainable Urban Mobility Plans). Som ett tillägg till den uppdaterade versionen presenterades i juni 2019 ett särskilt [avsnitt](#) med fokus på just planering för automatiserade fordon i stadstrafik.

För att synliggöra Göteborgs arbete med att utveckla framtidens transportsystem arrangerade GEO tillsammans med EU-kommissionen och regionkommittén den 9 oktober 2019 en [konferens om framtidens autonoma fordon](#) där Lindholmens projekt Drive Sweden. GEO har dessutom i en rapport kartlagt utvecklingen av uppkopplade och automatiserade fordon i Europa utifrån hur olika städer arbetar med förberedelser och anpassning för att introducera den teknologiska utvecklingen.

(Uppdaterat januari 2020)

***